

Dopady emisního zdanění na státní rozpočet České republiky

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Ing. Veronika Solilová, Ph.D.

Monika Doubravová

Brno 2015

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí bakalářské práce Ing. Veronice Solilové, Ph.D. za cenné připomínky a odborné rady, které mi během zpracování této bakalářské práce poskytla.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: **Dopady emisního zdanění na státní rozpočet České republiky**

vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmetná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 20. května 2015

Abstract

Doubravová, M. The impact of emission taxes on the state budget of the Czech Republic. Bachelor thesis. Brno: Mendel University, 2015.

Bachelor thesis deals with the carbon tax and its impact on the state budget. The theoretical beginning of the thesis is focused on the characteristics and distribution of taxes. Next part consists of theoretical knowledge from the area of the state budget. The main part of the thesis deals with the implementation of emission component of carbon tax on commodities and consequently the impact of this tax to the state budget of the Czech Republic.

Keywords

Tax, state budget, income, emission, carbon tax, energy tax, tax rate

Abstrakt

Doubravová, M. Dopad emisního zdanění na státní rozpočet České republiky. Bakalářská práce. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2015.

Bakalářská práce pojednává o uhlíkové dani a jejím dopadu na státní rozpočet. Práce se nejprve teoreticky zaměřuje na charakteristiku a rozdělení daní. Další část je tvořena teoretickými poznatky z oblasti státního rozpočtu. Hlavní část práce se zabývá implementací emisní složky uhlíkové daně na vybrané komodity a následně na dopad tohoto zdanění na státní rozpočet České republiky.

Klíčová slova

Daň, státní rozpočet, příjem, emise, uhlíková daň, ekologická daň, sazba daně

Obsah

1	Úvod	11
2	Cíl a metodika práce	12
2.1	Cíl práce.....	12
2.2	Metodika práce	12
3	Literární přehled	16
3.1	Vymezení základních pojmů	16
3.1.1	Definice daně.....	16
3.1.2	Funkce daně.....	17
3.1.3	Náležitosti daně	17
3.1.4	Hlediska klasifikace daní.....	19
3.2	Daňový systém České republiky.....	20
3.3	Ekologické daně.....	21
3.3.1	Vymezení pojmu ekologické daně	22
3.3.2	Kjótský protokol.....	23
3.3.3	Klasifikace ekologických daní.....	24
3.3.4	Uhlíková daň.....	24
3.4	Rozpočtová soustava a státní rozpočet.....	27
3.4.1	Státní rozpočet	27
3.4.2	Výdaje státního rozpočtu	29
3.4.3	Příjmy státního rozpočtu.....	30
4	Komparace zdanění po zavedení uhlíkové daně	32
4.1	Konečná spotřeba energie a emisní produkce odvětví	32
4.2	Současné zdanění ekologických daní.....	34
4.3	Dopady navýšení emisní složky na cenu komodit dle varianty č. 1	35
4.4	Dopad navýšení emisní složky na cenu komodit dle varianty č. 2.....	38
4.5	Dopad navýšení emisní složky na cenu komodit dle varianty č. 3.....	40
4.6	Komparace sazeb uhlíkové daně.....	42

5	Dopad emisního zdanění na státní rozpočet České republiky	45
5.1	Dopad emisního zdanění na státní rozpočet dle varianty č. 1	45
5.2	Dopad emisního zdanění na státní rozpočet dle varianty č. 2	47
5.3	Dopad emisního zdanění na státní rozpočet dle varianty č. 3	47
5.4	Komparace dopadů variant na státní rozpočet České republiky.....	48
6	Diskuze	50
7	Závěr	52
8	Literatura	54
9	Seznam obrázků	57
10	Seznam tabulek	58
11	Seznam použitých zkratk	59

1 Úvod

Daně jsou všeobecně využívány z několika důvodů, zejména k získání příjmů do státního rozpočtu, ale i k ovlivnění chování spotřebitelů směrem k účinnějšímu využívání zdrojů v rámci ochrany životního prostředí v případě ekologických daní. Daň je ze strany subjektů především vnímána jako finanční újma. Každé navýšení současně využívaných daní vyvolá negativní důsledky pro dané subjekty. Daňové zatížení obyvatel se rok co rok zvyšuje.

Vedle všeobecně známých daní jako například daně z příjmu, silniční daně, daně z nemovitosti či daně z přidané hodnoty se objevují i nové typy daně. V roce 2008 byla do daňového systému České republiky zahrnuta ekologická daň. Hlavním cílem zavedení ekologické daně bylo přesunout zdanění práce ke zdanění spotřeby resp. ke zdanění těch výrobků a služeb, jejichž výroba či spotřeba má negativní dopad na životní prostředí a zdraví obyvatel. V poslední době bylo pojednááno o tzv. uhlíkové dani resp. dani z emisí oxidu uhličitého.

Emise jsou látky, které bývají vypouštěny do ovzduší a jako takové jsou spojeny s negativním dopadem na životní prostředí v rámci problému skleníkového efektu spojeného s globálním oteplováním planety.

Úspory energie a snížení znečištění ovzduší jsou skutečné několik let trvající problémy současného civilizovaného světa, většinou zaviněné člověkem, které by měly být řešeny. Negativní působení člověka na životní prostředí může být snižováno několika způsoby. Uhlíková daň může být považována za jeden z nich.

Uhlíková daň je spojována s implementací návrhu revize směrnice 2003/96/ES, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny. Prioritou tohoto návrhu na revizi směrnice 2003/96/ES pro zlepšení kvality ovzduší a životního prostředí je postihnoutí všech znečišťovatelů ovzduší a producentů emisí.

Efekt této daně lze vnímat několika způsoby, mezi které můžeme považovat např. efekt ekologický, energetický či finanční. Jedná se také o finanční přínos pro státní rozpočet, který naopak zatíží domácnosti a malé podniky, které pro vytápění používají ty zdroje, které by měly být zdaněny právě touto daní.

Cílem uhlíkové daně je podpořit motivační stimul ke snižování zatížení ovzduší emisemi mezi všemi potenciálními emitenty a snížit tak negativní působení člověka na životní prostředí.

Daň z emisí byla zavedena již ve Finsku, Švédsku, Dánsku, Norsku, Slovinsku a Velké Británii. Tato daň funguje v těchto zemích dodnes, zatímco v České republice se potýkala s dlouhodobými spekulacemi pro a proti zavedení.

2 Cíl a metodika práce

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce bude na základě analýzy navrhovaného emisního zdanění identifikovat dopady na státní rozpočet České republiky.

Aby byl cíl splněn, musí být naplněny tyto dílčí cíle:

- Dle zjištěných hodnot z databáze Eurostatu zaznamenat procentuální změny konečné spotřeby energií a emisí skleníkových plynů dle odvětví v České republice.
- Na základě zvolených komodit vyhledat potřebné hodnoty, které jsou nezbytné pro další výpočty.
- V rámci zjištěných hodnot u daných komodit vypočítat novou sazbu emisního zdanění.
- Novou sazbu daně aplikovat na cenu komodity a vyhodnotit procentuální změnu ceny v případě každé varianty zdanění.
- Na základě srovnání varianty současné ekologické daně a varianty po zavedení emisní složky vyhodnotit výhody a nevýhody obou možností.
- Novou sazbu daně aplikovat na zjištěnou roční spotřebu komodit a na základě propočtů vyhodnotit získané výsledky.

2.2 Metodika práce

Práce je rozdělena do tří částí. První část je zaměřena na teoretické poznatky spojené s tématem práce. Druhá část se věnuje komparaci emisního zdanění na cenu vybraných komodit a třetí část se zaměřuje na dopad emisního zdanění na státní rozpočet České republiky.

První část práce byla zpracována na základě literární rešerše publikací, které se zabývají daňovou problematikou a problematikou veřejných financí. Byly také využity odborné články vztahující se k dané problematice.

První kapitola literární rešerše vymezuje několik základních nejpoužívanějších definic daně a poukazuje na funkce, které daň plní. Dále jsou zmíněny zákonem vymezené náležitosti daně a její charakteristiky, v rámci nichž vzniká daňově právní vztah.

V rámci klasifikace daně dle různých hledisek je nastíněno základní třídění daní, klasifikace daní dle OECD a Mezinárodního měnového fondu v rámci statistického zpracování údajů pro srovnávací účely.

Práce dále popisuje daňovou soustavu České republiky a uvádí klasifikaci daní, které jsou v České republice využívány. Je zde poukázáno na ekologické daně a její zavedení do daňové soustavy. Jsou také charakterizovány tři oblasti ekologických daní, které jsou na našem území uplatňovány. Je také nastíněn cíl Kjótského protokolu a klasifikace ekologických daní dle kategorií. Následuje zavedení pojmu uhlíková daň resp. daň z emisí oxidu uhličitého a její charakteristika.

Závěr literární rešerše je zaměřen na rozpočtovou soustavu a státní rozpočet České republiky. Obecně je zavedena definice a následná klasifikace rozpočtové soustavy. Následuje zmínka o státním rozpočtu a jeho funkcích. Závěr literární rešerše se také věnuje příjmové a výdajové stránce státního rozpočtu České republiky. Uvádí složení položek, které tvoří příjmovou a výdajovou stránku státního rozpočtu a na základě monitoru státní pokladny jsou uvedeny příjmy a výdaje pro rok 2014 a také předpokládaná bilance státního rozpočtu pro rok 2015.

Druhá část bakalářské práce se zaměřuje na komparaci emisního zdanění na ceny vybraných komodit. V této části práce je především využita metoda komparace v případě využití různých sazeb zdanění, které jsou členěny do tří variant.

Z počátku byla zjištěna data pro konečnou spotřebu energií, která jsou členěna dle odvětví pro rok 2006 až do roku 2013. Na základě zjištěných hodnot byl sledován procentuální pokles či nárůst konečné spotřeby daného odvětví. Dále byla zjištěna data produkce emisí skleníkových plynů dle sektorů od roku 2005 do roku 2012. Dle hodnot byla sledována procentuální změna produkce emisí daného odvětví. Výše zmíněna data byla čerpána z databáze Eurostatu.

Následující podkapitola se zabývá současným zdaněním v rámci ekologických daní. Jsou zde uvedeny současné sazby ekologických daní, výhody a nevýhody současného zdanění. Sazby ekologických daní byly zjištěny na základě Zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů.

Práce dále řeší tři varianty výše emisní složky uhlíkové daně. Tyto varianty se zabývají dopadem navýšení emisní složky uhlíkovou daní na cenu komodit. Varianty jsou vztaženy k výši emisní složky, tedy varianta č. 1 je vztažena k výši emisní složky 15 EUR za tunu emisí oxidu uhličitého. Výše emisní složky varianty č. 2 činí 20 EUR/t emisí a výše emisní složky varianty č. 3 činí 5 EUR/t emisí. Následující postup je využit u všech tří variant. Pro stanovení nové sazby přidáním emisní složky bylo nutné na základě Zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů zjistit současnou hodnotu sazby a jednotku dané komodity. V rámci dalších postupů, byla využita Důvodová zpráva, která slouží k odůvodnění jednotlivých ustanovení i k vysvětlení celkového účelu. Důvodová zpráva je předkládána na základě usnesení pro zavedení emisní složky spotřební daně z topných olejů, daně z pevných paliv a daně ze zemního plynu a některých dalších plynů. Emisní složka by se nevztahovala na subjekty provozující zařízení, která jsou součástí systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů.

V rámci Důvodové zprávy a Energostatu byl uveden emisní a energetický obsah, hustota a koeficient spalného tepla a výhřevnosti dle normy EN 677:1998. Celková nová sazba daně je přepočítána do tří variant a to zdanění 5 EUR/t, 15 EUR/t a 20 EUR/t.

Uvedená tabulka č. 1 je neměnná pro tyto tři varianty a je využívána k dalším výpočtům. Pro určení celkové nové sazby byly provedeny průběžné výpočty, které jsou uvedeny v tabulkách a jsou označeny velkými písmeny.

Komodity byly uvedeny v odlišných jednotkách, a proto pro další postup byly tyto hodnoty přepočítány na shodnou jednotku. Co se týče zemního plynu, byla navrhovaná sazba v €/GJ spalného tepla vynásobena koeficientem 3,6 v rámci pře-

vodů z GJ na MWh (1 MWh = 3,6 GJ). V rámci převodu na peněžní jednotky byl použit směnný kurz k datu 24. 4. 2015 dle kurzů, které vyhlásila Česká národní banka. Pro výpočty je použit kurz 27,455 CZK/EUR.

Následující tabulka č. 1 uvádí dané neměnné hodnoty, které jsou využity v případě výpočtů v tabulce č. 4 (podkapitola 4.3), tabulce č. 7 (podkapitola 4.4) a tabulce č. 10 (podkapitola 4.5) a v rámci potřebných výpočtů je na tuto tabulku odkazováno.

Tab. 1 Hodnoty pro výpočet nové sazby emisního zdanění

Komodita	Těžký topný olej	Lehký topný olej	Zemní plyn	Černé uhlí	Hnědé uhlí
Současná sazba daně (Kč)	472	660	30,60	8,50	8,50
Jednotka	1000 kg	1000 l	MWh	GJ	GJ
A. Emisní obsah (tCO ₂ /t)	0,0773	0,0740	0,0561	0,0945	0,1011
B. Energetický obsah (GJ/t)	40	42,30	47,20	26	20
C. Hustota (kg/l)	-	0,87	-	-	-
D. Koeficient spalné teplo vs. výhřevnost	1,06	1,06	1,11	1,05	1,10

Zdroj: vlastní zpracování na základě Důvodové zprávy, Energostat.cz, 2015, Směrnice 2006/32/ES o energetické činnosti, normy EN 667:1998

V rámci každé varianty jsou také uvedeny dopady na cenu vybraných komodit. Pro zjištění dopadů zdanění na ceny komodit, byla využita data průměrných cen daných komodit zjištěné z Energostatu. Na tyto průměrné ceny byla aplikována současná sazba a uplatněno DPH. Pro komparaci byla použita emisní složka s DPH, která byla vypočtena v předešlém kroku, a následně byla porovnána procentuální změna. V dalším kroku byl uveden procentuální rozdíl dílčích variant na základě předchozích výpočtů vztažený k současné sazbě ekologických daní.

Třetí část práce je zaměřena na anýzu dopadu emisního zdanění na státní rozpočet České republiky. Pro zjištění celkových daňových příjmů po zavedení emisní složky byla zjištěna data o celkové spotřebě daných komodit. Data byla čerpána z Eurostatu a nejaktuálnější data se vztahují k roku 2013.

Jelikož data v rámci černého uhlí, hnědého uhlí, těžkého a lehkého topného oleje byla uvedena jako data pro pevná paliva a topný olej, byl pro zjištění dílčích spotřeb aplikován procentuální podíl na celkové spotřebě těchto dvou hodnot. Hodnoty podílu byly získány z bilance primární spotřeby paliv a energie Moravskoslezského energetického klastru.

V rámci pevných paliv byl zjištěn 5% podíl černého uhlí a 49% podíl hnědého uhlí z celkové spotřeby pevných paliv. Co se týče topných olejů, činí těžký topný olej 16% podíl a lehký topný olej 14% podíl na celkové spotřebě topných olejů. Zemní plyn je uveden v původní hodnotě ropného ekvivalentu uvedeného v Eurostatu. Po stanovení hodnot jednotlivých podílů byla data převedena z jednotek ropného ekvivalentu na požadované jednotky energie resp. MWh či GJ. (1 toe = 11,630 MWh) a (1 MWh = 3,6 GJ).

Na zjištěné hodnoty celkové spotřeby byla aplikována uhlíková daň. Tento postup je shodný pro všechny tři varianty emisního zdanění, tedy emisní složky ve výši 15 EUR/t, 20 EUR/t a 5 EUR/t. Na vypočítanou hodnotu byla také uvalena daň z přidané hodnoty.

Výsledné hodnoty byly porovnány jak v rámci variant výše emisní složky tak s očekávanými výsledky na základě Důvodové zprávy.

3 Literární přehled

První část této kapitoly je zaměřena na teoretické poznatky, co se týče daňové problematiky a problematiky státního rozpočtu. Kapitola vymezuje základní pojmy daně a popisuje daňový systém České republiky. Další část kapitoly se zaměřuje na ekologické daně, zejména pak na uhlíkovou daň resp. daň z emisí CO₂. Dále je pak uvedena příjmová a výdajová stránka státního rozpočtu České republiky.

3.1 Vymezení základních pojmů

V této podkapitole jsou vymezeny základní pojmy, které se týkají daňové problematiky. Jsou zde uvedeny obecně nejpoužívanější definice daně a funkce, které daň plní. Dále jsou zde nastíněny náležitosti daně a hlediska, dle kterých je daň nejčastěji členěna.

3.1.1 Definice daně

Daň jako taková je považována za historickou kategorii a její první výskyt v podobě různých platebních povinností byl znám už ve středověku. Z původního charakteru naturálních dávek se s rozvojem hospodářství měnily daně naturální na peněžní platby. Daň v dnešní podobě prošla historickým vývojem, kde postupně měnila svoji formu i obsah. (Pavlásek, 2010)

Daň je definována jako: „*povinná, nenávratná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu*“. Jedná se o platbu neúčelovou a neekvivalentní, která se pravidelně opakuje v časových intervalech, nebo je nepravidelná a platí se za určitých okolností. Představuje transfer finančních prostředků od soukromého sektoru k sektoru veřejnému. (Kubátová, 2010)

Stát stanoví daň zákonem, aby získal příjmy k úhradě celospolečenských potřeb, aniž by zdaňovaným subjektům poskytoval ekvivalentní plnění. (Pavlásek, 2010)

Daně tvoří jednu část příjmů veřejných rozpočtů (státní rozpočet, municipální rozpočty, rozpočty vyšších stupňů samosprávy a také veřejných fondů). (Kubátová, 2010)

Daň je dle daňového řádu považována za peněžité plnění, které zákon označuje jako daň, clo nebo poplatek. Zahrnuje rovněž daňový odpočet, daňovou ztrátu nebo jiný způsob zdanění a příslušenství daně. (Marková, 2015)

Kubátová (2010) ve své publikaci definuje poplatek jako peněžní ekvivalent za služby, které jsou poskytované veřejným sektorem a jako takový je účelový, dobrovolný, nepravidelný a nenávratný. Clo je považováno za povinnou neúčelovou platbu do státního rozpočtu, placenou při překročení zboží či služby přes hranici státu. Momentálně se setkáváme pouze se cly dovozními. Plní ochranný účel, který slouží k omezení dovozu určitého zboží či služby do země nebo k cenovému zvýhodnění produkce.

Daňová povinnost subjektu podle Pekové (2011) představuje souhrn všech povinných plateb, které je subjekt ze zákona povinen platit do rozpočtové soustavy. Z toho důvodu je nezbytné vyhodnocovat nejen daňový systém, ale i konstrukci jednotlivých druhů daní a její dopady na rozpočtovou soustavu, poplatníky daní a vliv na disponibilní důchody příjmových skupin poplatníků daní.

Jak již bylo uvedeno výše, daň je zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Zákon dále stanovuje daňovou pravomoc. Je zde určeno, kdo má právo uvalovat daně a kdo rozhoduje o její konstrukci. Jelikož stát plní zákonodárnou moc, každá daň je uvalena na poplatníka zákonem. V případě územní samosprávy (obce nebo regiony) se zpravidla jedná o omezenou daňovou pravomoc. To znamená uvalení na poplatníky místní, resp. regionální daně, jestliže ji ze zákona má. (Peková, 2011)

3.1.2 Funkce daně

Daň plní několik funkcí, které vychází z hlavních ekonomických funkcí veřejného rozpočtu. Mezi tyto funkce můžeme zařadit funkce **fiskální, alokační, redistribuční, stabilizační a stimulační**. (Kubátová, 2010)

Za historicky nejstarší a nejdůležitější je považována funkce *fiskální*. Jedná se o získávání finančních prostředků do veřejných rozpočtů, z nichž jsou poté financovány veřejné výdaje. U funkce *alokační* jde o to, aby stát získal finanční prostředky a mohl je tak využít na financování oblastí trhem podceněných. Díky funkci *redistribuční* dochází prostřednictvím daní ke zmírnění rozdílů v důchodech jednotlivých subjektů (jsou ve větší míře vybírány od bohatších, což umožňuje státu prostřednictvím transferů zvyšovat příjmy chudším). V případě *stabilizační* funkce vláda reguluje výši daňových příjmů podle hospodářského cyklu. U *stimulační* funkce vláda využívá toho, že subjekty vnímají daň jako finanční újmu, a proto se snaží svoji daňovou povinnost omezit. Existuje i negativní stimulace, které mají plátce odradit (např. vysoké zdanění alkoholu a cigaret). Daň je v tomto případě využívána jako nástroj sjednání nápravy v ekonomickém chování subjektů. V případě stimulační funkce se můžeme setkat i s názvem regulační funkce. (Kubátová, 2010)

3.1.3 Náležitosti daně

Zákon vymezuje náležitosti daňově právního vztahu, a aby mohl daňově právní vztah vzniknout, musí mít tyto základní náležitosti. (Pavlásek, 2010)

V praxi je podstatné, aby bylo vymezeno tzv. *zdaňovací období*, za které se daňová povinnost vypočítá a daň poté odvádí do rozpočtové soustavy prostřednictvím správce daně. Jedná se o kalendářní rok, případně o kratší časové období. (Peková, 2011)

Zákon určuje základní charakteristiky u každé daně. Dle Pekové (2011) jsou to náležitosti jako *subjekt daně, tj. poplatník a plátce, předmět daně, co není předmětem daně*. Dále se jedná o *způsob výpočtu základu daně, sazbu daně, osvobození od placení daně ze zákona vymezených podmínek, slevy na dani, lhůty a způsob placení daně*.

Subjekt daně- Subjektem daně je právnická nebo fyzická osoba, která je dle zákona povinna platit daň. Tato osoba je označena jako poplatník daně a je ze zákona povinna hradit svým jménem daňovou povinnost ze svého předmětu zdanění. Poplatník vždy daň neodvádí sám, ale tuto povinnost dle zákona plní jiná osoba, která je označena jako plátce daně. (Pavlásek, 2010) Plátce je povinen za poplatníka příslušnou daň vypočítat, vybrat ji a odvést sraženou daň od jiných subjektů prostřednictvím správce daně. (Peková, 2011)

Předmět (objekt) daně- Předmět daně jednoznačně vymezuje, na co je daň uvalena. Jelikož bývá vymezení předmětu daně obsáhlé, je doplněno vynětím z daňové povinnosti. To poté určuje, na jaký typ předmětu zdanění se daňový zákon a tím i daňová povinnost jím vymezená nevztahuje. (Pavlásek, 2010)

Základ daně- Základ daně je kvantifikovaný předmět daně, který je nejčastěji uveden v peněžních jednotkách. Vyskytují se i takové daně, které jsou uvedeny v měrných jednotkách (např. specifické spotřební daně, případně daně z nemovitostí). Způsob výpočtu základu daně je vymezen zákonem. Základ daně je u některých daní modifikován a po úpravě se označuje jako upravený základ daně. (Peková, 2011)

Sazba daně- Jedná se o výši daně na daňovou jednotku. Je považována za měřítko, prostřednictvím kterého se ze základu daně stanoví velikost daně. (Pavlásek, 2010) Rozlišujeme sazby jednotné či diferencované, dále pevné a relativní sazby. V případě jednotné sazby se jedná o stejnou sazbu pro všechny typy a druhy předmětu daně. Diferencovaná sazba daně se liší podle druhu předmětu daně. Pevné sazby daně jsou stanoveny absolutní částkou v korunách. Relativní sazba daně je vyjádřena v procentech a lze je členit na proporcionální- lineární, progresivní a regresivní. (Pavlásek, 2010)

U lineární sazby daně se sazba daně nemění, i když se mění výše základu daně. Progresivní sazba daně roste s růstem základu daně a regresivní sazba daně, kdy sazba daně klesá s růstem daňového základu. V České republice se tento typ regresivní daňové sazby nevyskytuje. (Peková, 2011)

V případě *osvobození* od daňové povinnosti se jedná o zproštění povinnosti platit daň při splnění stanovených podmínek, které určuje daňový zákon. (me-se.cz, 2015)

Vypočtená daň je snížena o *slevy na dani* a výše slev je přesně specifikována v daňovém zákoně. Z nejvíce využívaných slev můžeme zmínit například základní slevu na poplatníka, slevu na manžela či manželku, slevu na invaliditu, studenta či slevu na zaměstnance se zdravotním postižením. (Marková, 2015)

Způsob placení daní je jednorázový a daň musí být splacena do zákonem stanoveného termínu. Další možností placení je prostřednictvím záloh s následným vyrovnáním daňové povinnosti po skončení zdaňovacího období, v rámci České republiky na základě daňového přiznání nebo splátkami již vyměřené daně. Platba může být provedena hotovostně či bezhotovostně. (Peková, 2011)

3.1.4 Hlediska klasifikace daní

Daň je klasifikována z různých hledisek. Dle Kubátové (2010) můžeme daně třídit následovně:

- Podle vazby na důchod poplatníka daně
Přímé daně poplatník platí z vlastního příjmu a daňová povinnost nemůže být přenesena na jiný subjekt.
Nepřímé daně jsou ze zákona uvaleny na spotřebu zboží a služeb. Poplatník (spotřebitel) ji zaplatí při nákupu zboží resp. služby a daň odvede plátce daně.
- Podle předmětu (objektu), na které jsou daně uvaleny, tzn. co je daní zatíženo
Důchodové daně (daň z příjmů)
Spotřební daně (spotřeba zboží a služeb)
Majetkové daně (zdanění movitého resp. nemovitého majetku)
Daň z „hlavy“ (v posledním století nevyužitá daň, která se vztahovala na samotné subjekty a byla pro různé poplatníky stejná).
- Podle vztahu k platební schopnosti poplatníka
Osobní daně jako daně adresné, které mají vztah ke konkrétnímu poplatníkovi v rámci jeho platební schopnosti
Daně „*in rem*“ jsou placeny bez ohledu na poplatníkovu platební schopnost.
- Podle vztahu mezi velikostí daně a velikostí základu daně
Daně stanovené *bez vazby na daňový základ* (daň z hlavy a paušální daně)
Specifické daně neboli jednotkové daně, které jsou stanoveny na naturální jednotku resp. naturální množství jednotek základu daně. (Peková, 2011)
Daně *ad valorem* jsou odvozeny dle ceny zdaňovaného základu.
- Podle použité sazby daně
Daně *s pevnou sazbou* v absolutní hodnotě (př. v korunách)
Daně *s procentní sazbou* (proporcionální, progresivní, degresivní)

Klasifikace dle OECD a Mezinárodního měnového fondu patří mezi důležité třídění daní, co se týká statistického zpracování údajů o příjmech veřejných rozpočtů a slouží k řídicím a srovnávacím účelům různých zemí. (Kubátová, 2010)

- Důchodové daně, daně ze zisků a kapitálových výnosů
- Příspěvky na sociální zabezpečení
- Daně z mezd a pracovních sil
- Majetkové daně
- Daně ze zboží a služeb
- Ostatní daně

3.2 Daňový systém České republiky

„Daňová soustava je všeobecně chápána jako souhrn všech daní, které platí na určitém území za určité období.“ (Kubátová, 2010)

Daňová soustava je součástí daňové politiky státu, resp. součástí rozpočtové politiky státu a nástrojem hospodářské politiky státu. Co se týče daňové politiky, jedná se o soubor opatření státu, kterými se řídí daňová soustava. Má své cíle a to jak ekonomické, tak i politické a sociální. Jako nástroj na dosažení těchto cílů využívá daně. (Kubátová, 2010)

Soudobá daňová soustava České republiky zdaňuje peněžní i nepeněžní důchody. Zdaňuje spotřebu zboží a služeb a také zdaňuje držbu, případně nabytí majetku. Konstrukce dílčích daní je upravena v příslušných daňových zákonech. (Peková, 2011)

Daňovou soustavu České republiky tvoří tyto daně (Marková, 2015):

1.1. Přímé daně

1.1.1. Daň z příjmu

Právní úprava je dána Zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů a člení je na daň z příjmu fyzických osob a daň z příjmu právnických osob.

Daň z příjmu fyzických osob- Dani podléhají fyzické osoby, které mají bydliště na území České republiky resp. daňový rezidenti, daňový nerezidenti, kteří zdaňují příjmy plynoucí na území České republiky nebo poplatníci, kteří se zde obvykle zdržují. Předmětem daně jsou příjmy ze závislé činnosti (§ 6), příjmy ze samostatné činnosti (§ 7), příjmy z kapitálového majetku (§ 8), příjmy z nájmu (§9) a ostatní příjmy (§ 10).

Daň z příjmu právnických osob- Zdaňuje příjmy subjektů založených za účelem podnikání, nadace a občanská sdružení. Poplatníci, kteří mají své sídlo v České republice, zdaňují příjmy plynoucí ze zdroje na území České republiky, i příjmy plynoucí ze zahraničí. Pokud právnická osoba sídlí v zahraničí, zdaňují pouze příjmy plynoucí na území České republiky.

1.1.2. Daň z nemovitostí

Daň z nemovitostí je upravena Zákonem č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí. Je tvořena daní z pozemků a daní ze staveb.

1.1.3. Silniční daň

Je upravena Zákonem č. 16/1993 Sb., o dani silniční. Předmětem daně jsou silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla, která jsou registrována a provozována v České republice, pokud jsou využívána k podnikání nebo k jiné samostatné výdělečné činnosti.

1.2. Nepřímé daně

1.2.1. Daň z přidané hodnoty

Právní úprava je zakotvena v Zákoně č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Jedná se o všeobecnou univerzální spotřební daň, která zdaňuje zboží a služby (s výjimkou vynětí z předmětu daně a osvobození od daně)

1.2.2. Spotřební daně

Spotřební daně se řídí Zákonem č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních. Spotřební daně patří mezi selektivní daně a zdaňují vybrané druhy výrobků. Mezi tyto daně patří daň z minerálních olejů, daň z lihu, daň z piva, daň z vína a meziproductů a daň z tabákových výrobků.

1.2.3. Ekologické daně

Ekologické daně jsou v systému zakotveny od roku 2008 a řídí se Zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů. Jedná se o nejmladší daně v moderním daňovém systému.

Mezi tyto daně řadíme daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, daň z pevných paliv a daň z elektřiny. Správa ekologických daní je vykonávána orgány Celní správy České republiky.

3.3 Ekologické daně

Jak ve své publikaci zmiňuje Nemešová (1998): „*Změna klimatu by měla být považována za jeden ze současně nejzávažnějších problémů dalšího vývoje lidské společnosti.*“ Avšak nejrůznější typy lidské aktivity ovlivňují kvalitativní i kvantitativní charakteristiky všech složek životního prostředí. (Mezřický, 2005) Ekologické problémy byly, jsou a budou zastíněny procesy a událostmi ohrožující sociální a ekonomickou stabilitu společnosti mnohem bezprostředněji než hrozby životního prostředí. (Mezřický, 1996)

Z pohledu ekonomické teorie se v odborné literatuře u ekologických daní setkáváme s rozdílnými názory. Můžeme se setkat s ekonomy, kteří ekologické daně vnímají jako efektivní nástroj vládní politiky, ale také narazíme na ekonomy, kteří bezvýhradně kritizují jakékoliv zdanění emisí či energií. Stejně jako proti sobě stojí ekonomické přístupy, co se týče zásahů státu do ekonomiky. (Zimmermanová, 2013; Fuchs, 2003)

3.3.1 Vymezení pojmu ekologické daně

„Spalováním fosilních paliv, jako je uhlí, nafta, plyn, dále kácení lesů, různé technologické postupy uplatňované v zemědělství a průmyslové výrobě nepochybně mění složení atmosféry a přispívají ke změně klimatických podmínek.“ (Nemešová, 1998).

Co se týče vazby na životní prostředí, se v odborných literaturách v rámci tohoto zdanění můžeme setkat s několika používanými pojmy. Můžeme se setkat s pojmem ekologická daň, environmentální daň či zelená daň. (Netušilová, 2013) Ekologické daně jsou také nazývány daněmi energetickými, neboť předmětem tohoto zdanění je zdroj energie. (Sobotovičová, 2012) V České republice využívají autoři různá synonyma, ale nejvíce se vžil pojem ekologická daň v souvislosti s ekologickou daňovou reformou. (Netušilová, 2013)

Dle Kubátové (2010) můžeme za ekologické daně považovat takové platby do veřejných rozpočtů, které při zavedení či při zvýšení předpokládají pozitivní efekt v rámci životního prostředí. Ekologické daně vstupují do základu daně z přidané hodnoty, čímž zvyšují daňové zatížení. (Svátková, 2009) Výnos z ekologických daní plně tvoří příjem státního rozpočtu. (Sobotovičová, 2012)

Environmentální či ekologická ekonomika se zabývá rozhraním mezi ekonomikou a okolním životem podpůrným systémem Země. (Sterner, 2003)

Teoretický základ ekologického typu daně položil A. C. Pigou. Tzv. Pigouviánská daň je uvalena na příčinu, která vede ke zhoršení životního prostředí a je chápána jako daň, kterou platí znečišťovatel za jednotku znečištění. V praxi se vyskytují nedostatky, které spočívají v tom, že je velmi obtížné určit optimální úroveň znečištění a proto od víceméně nemožného určení správné Pigouviánské daně vznikly návrhy na zavedení např. emisních limitů či nepřímé ekologické daně. (Zimmermanová, 2013)

Nepřímé ekologické daně jsou uvaleny s účelem ovlivnění životního prostředí a zároveň se vyhýbají problémům s měřením množství škodlivin, které jsou vypouštěny do ovzduší. Aplikace těchto daní je výhodné tehdy, kdy existuje konstantní vztah mezi vyrobeným a spotřebovaným množstvím statků a množstvím emisí. (Zimmermanová, 2013)

Ekologické daně byly v České republice zavedeny 1. ledna 2008 a nově od tohoto roku zdaňují elektřinu, pevná paliva a zemní plyn. (Zákon č. 216/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů) Mezi hlavní důvody zavedení ekologických daní, můžeme považovat ochranu přírody a životního prostředí a proto postihují výroby a služby, které jsou škodlivé zdraví a životnímu prostředí. (Sobotovičová, 2012) Zdanění vychází ze směrnice 2003/96/ES, o zdanění paliv a elektrické energie, která harmonizuje a stanovuje minimální sazby pro energetické daně zejména daně z jednotlivých druhů paliv a elektrické energie v rámci Evropské unie, které musí členské státy dosáhnout. Směrnice se stala závaznou i pro Českou republiku v rámci vstupu do Evropské unie. Cílem Směrnice je stimulovat subjekty k využívání produktů s nejnižším dopadem na životní prostředí. (Zimmermanová, 2013)

Jak již bylo zmíněno výše, mezi ekologické daně řadíme daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, daň z pevných paliv a daň z elektřiny. (Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů)

Co se týče *daně ze zemního plynu*, která byla dříve součástí daní spotřební resp. součástí daní z minerálních olejů, zahrnujeme do předmětu zdanění například zemní plyn, bioplyn, svítiplyn, vodní plyn, generátorový plyn, metan a další plyny, které jsou určeny pro pohon motorů, výrobu tepla a další účely stanovené zákonem. Základ daně ze zemního plynu se odvíjí od množství spalného tepla v naturálních jednotkách a sazby daně jsou specifické podle způsobu využití plynu. (Sobotovičová, 2012; Zákon č. 261/2007 Sb. o stabilizaci veřejných rozpočtů)

Daň z pevných paliv v České republice do konce roku 2007 nepodléhala zdanění. V rámci návaznosti na předpisy Evropské unie proto vznikla povinnost zavést minimální sazby z pevných paliv platných v Evropské unii. Do předmětu daně můžeme zahrnout černé a hnědé uhlí, brikety, koks a polokoks z černého a hnědého uhlí či rašeliny a ostatní uhlovodíky specifikované zákonem. Základem daně je množství paliva, které je vyjádřené v naturálních jednotkách spáleného tepla v původním vzorku a sazba daně je určena v pevné výši. (Sobotovičová, 2012; Zákon č. 261/2007 Sb. o stabilizaci veřejných rozpočtů)

Daň z elektřiny se v Českém daňovém systému objevila spolu s nově zavedenou daní z pevných paliv v roce 2008. (Sobotovičová, 2012)

Plátcem ekologické daně je zejména dodavatel, který dodává pevná paliva, elektřinu a plyn konečnému spotřebiteli. V závislosti na specifické povaze vykonávaných činností je plátcem daně provozovatel přepravní, distribuční či přenosové soustavy. (Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů)

Povinnost přiznat a zaplatit daň vzniká dnem dodání těchto produktů konečnému spotřebiteli v tuzemsku. Pro ekologické daně je zdaňovacím obdobím kalendářní měsíc. (Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů)

Ekologické daně jsou také považovány za nástroj, který podporuje plnění cílů Kjótského protokolu. (Zimmermanová, 2010)

3.3.2 Kjótský protokol

Kjótský protokol stanovuje pro průmyslově vyspělé země limity emisí skleníkových plynů. (ekolist.cz, 2005)

V rámci Kjótského protokolu se účastnické země zavázaly k tomu, aby byly sníženy emise oxidu uhličitého a dalších pěti skleníkových plynů (Methan, Oxid dusný, částečně fluorované uhlovodíky, zcela fluorované uhlovodíky, Fluorid sírový) do konce prvního kontrolního období 2008-2012 nejméně o 5,2% ve srovnání se stavem v roce 1990. (mzp.cz, 2014)

V druhém kontrolním období trvajícím 8 let (2013-2020) byly přijaty redukční závazky, které by měly přispět ke snížení emisí minimálně o 18% pod úroveň roku 1990. (mzp.cz, 2014)

Cílem Kjótského protokolu tedy je, aby účastnické země stabilizovaly koncentraci skleníkových plynů v atmosféře. Podmínkou pro vznik tohoto Protokolu byla

ratifikace alespoň 55 států a současně aby emise daných států činily minimálně 55% podíl na celkových emisích produkovaných ve světě. Členské země Evropské unie se původně zavázaly snížit emise do roku 2020 v porovnání s rokem 1990 o 20%, ale z důvodů splnění této hranice přešli ke snížení emisí v porovnání s rokem 1990 o 30%. (mzp.cz, 2014; Netušilová, 2013)

K druhému kontrolnímu období však nebyla potvrzena participace některých zemí, a proto nové závazky do roku 2020 pokrývají odhadem jen 15% celkových emisí skleníkových plynů produkovaných ve světě. Protokol byl v České republice podepsán v roce 1998 a ratifikován v roce 2011. (mzp.cz, 2014)

Snížení emisí je také jedním z hlavních cílů Strategie Evropa 2020. Cílem je zredukovat emise skleníkových plynů o minimálně 20% v porovnání s rokem 1990 a zvýšit podíl energie z obnovitelných energetických zdrojů v konečné spotřebě energie na 20%. (vlada.cz, 2015)

3.3.3 Klasifikace ekologických daní

Netušilová (2013) dle Eurostatu a OECD člení environmentální/ ekologické daně podle předmětu do čtyř kategorií:

Do první kategorie jsou zařazeny *energetické daně* resp. daně uvalené na zdroje energie. Používají se v dopravě jako spotřební daň z pohonných hmot a pro stacionární zařízení jako spotřební daň z paliv (především uhlí, koks, zemní plyn, těžký topný olej, plynový olej) a elektřiny. Do této kategorie můžeme zařadit i daň z emisí CO₂.

Druhá kategorie je soustředěna na *oblast dopravy*. V tomto případě není zahrnuto zdanění pohonných hmot, ale předmětem daně je nákup, prodej dopravních prostředků a výkon služeb spojených s dopravou.

Ve třetí kategorii najdeme zdanění *zdrojů znečištění*. S výjimkou CO₂ tato kategorie zdaňuje především emise síry či emise dusičnanů.

V poslední čtvrté kategorii se nachází daně, které jsou uvaleny na *přírodní zdroje*. Tyto daně pak souvisí s využíváním těchto přírodních zdrojů.

3.3.4 Uhlíková daň

Celková spotřeba energie ve světě vykazuje neustále rostoucí trend. V podstatě stejným tempem roste množství vypuštěných emisí CO₂ do atmosféry. Emise jsou látkou, která zatěžuje ovzduší v globální dimenzi, jelikož ke znečištění přispívá obrovské množství znečišťovatelů po celém světě. Tento závažný problém nevyřeší lokální opatření. (Jílková, 2003)

Uhlíková daň resp. daň z emisí CO₂ se vztahuje k nepřímým daním a touto daní jsou zdaněny emise oxidu uhličitého resp. emise CO₂. (Palán, 2010)

Na daň z emisí může být pohlíženo jako na daň ze spotřeby z hlediska zdaňovaného předmětu. Spotřeba se zdaňuje nepřímo, a to přes výrobce, či obchodníky,

kteří daň odvádí finančnímu úřadu, kde se zdanění následně promítá do ceny zboží a služeb. (Netušilová, 2013)

Daň z emisí CO₂ resp. uhlíková daň postihuje ty výrobní faktory, které zahrnují uhlík. Jelikož je uhlík přítomen ve fosilních palivech (zemní plyn, ropa, uhlí, minerální oleje), pak se při spalování těchto paliv uvolňuje oxid uhličitý. (Netušilová, 2013)

Naopak se můžeme také setkat s daní z CO₂, která je placena v závislosti na objemu těchto emisí. Tuna uhlíku je rovna 3,67 tunám CO₂ a tato daň z CO₂ tak může být transformována na uhlíkovou daň. (Netušilová, 2013; Zimmermannová 2013)

Uhlíkové daně se zde vyskytují již od 90. let minulého století a jako první země na světě ji zavedlo Finsko v roce 1990. Jednalo se o daň ze spotřeby paliv, která byla založena na uhlíkovém základě. Zdanění CO₂ v oblasti energetiky zavedli i další severské země jako Švédsko, Dánsko, Norsko později v rámci Evropské unie i Slovinsko, Velká Británie a Estonsko, které nemá zavedené uhlíkové daně, ale poplatky z emisí CO₂. Specifické daně v rámci zdanění CO₂ v oblasti dopravy byly zavedeny například v Belgii, Francii, Irsku, Itálii, Lucembursku či Německu. (Zimmermannová, 2013; europa.eu, 2011) V těchto zemích byl proveden přesun daní z práce na statky produkující negativní externalitu (energetické produkty, elektřina, CO₂, atd.), (Beneš, 2006)

V rámci zemí Evropské unie se daně z CO₂ nejčastěji aplikují v oblasti energetiky a dopravy. V oblasti energetiky bývají uvaleny na spotřebovávanou elektřinu, palivo a znečišťující látky produkující emise. V oblasti dopravy především na spotřebovávané palivo, vlastnictví, nákup či registraci určeného typu automobilu. (Zimmermannová, 2013; Netušilová, 2013)

Charakter a nastavení těchto daní ovlivňuje chování dotčených subjektů. V případě daní, které jsou uvaleny na emise, se bude znečišťovatel snažit tyto emise snížit (např. nákupem nového zařízení apod.) a v případě daně uvalené na vstupy, bude znečišťovatel resp. výrobce motivován snížit množství, které mu vstupuje do výroby hledáním substitutů. Avšak tato možnost nemusí vést k uspokojivému či požadovanému snížení úrovni emisí. (Netušilová, 2013)

OECD klasifikuje dva typy ekologických daní. Mezi první skupinu jsou zařazeny daně, které jsou v podobě plateb přímo vztahované ke znečištění nebo k emisím. Do druhé skupiny jsou řazeny daně, které jsou vytvořeny na nepřímém vztahu mezi ekologickým problémem (ekologický problém by měl být daní ovlivněn) a částkou daně. (Zimmermannová, 2013)

V oblasti přímého zdanění emisí CO₂ Zimmermannová (2013) uvádí tři typy daní:

- *daně energetické*- předmětem daně jsou fosilní paliva a vyskytuje se zde možnost zahrnutí nukleární energie a obnovitelných zdrojů energie
- *CO₂ daně*- emise CO₂ jsou přímo předmětem daně a jsou placeny z tuny emisí CO₂

- *Daně uhlíkové*- předmětem daně jsou fosilní paliva a tyto daně jsou placeny ze spotřeby těchto paliv v závislosti na objemu uhlíku, který vznikne při tomto spalování

Mimo jiné existují i další daně, které nejsou zmíněny ve výčtu, ale taktéž ovlivňují emise a spotřebu energetických produktů i když to není jejich prvotní cíl. Emise CO₂ jsou zdaněny v každé zemi světa, i když nemají zavedeny uhlíkové daně ve své daňové soustavě. (Zimmermanová, 2013)

Zavedení emisní složky spotřební daně bylo navrženo v návaznosti na usnesení č. 702/2011 vlády s účinností od roku 2014. Emisní složka by se týkala spotřební daně z topných olejů, daně z pevných paliv a daně ze zemního plynu a některých dalších plynů. Tato složka by nebyla placena těmi subjekty, provozující taková zařízení, která jsou součástí Evropského systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů. Bylo také rozhodnuto o bezplatném přidělení emisních povolenek pro ty podniky, které svojí aktivitou spadají do Evropského systému pro obchodování s emisními povolenkami (dále jen „EU ETS“). V rámci postupného přechodu na aukční systém přidělování povolenek by mělo docházet k motivaci snížit emise oxidu uhličitého, a to i u těch podniků, které obdrží emisní povolenky bezplatně. (komora.cz, 2015)

Systém EU ETS je hlavní nástroj pro snižování emisí skleníkových plynů. V České republice pokrývá cca 60% všech emisí. Zbýlých 40% skleníkových plynů není postiženo, proto se za vhodný nástroj pro snížení považuje zdanění zohledňující emisní obsah paliva. Může zde dojít ke konkurenční nevýhodě podniků, které provozují zařízení spadající do systému EU ETS. (komora.cz, 2015)

Uhlíková daň je tedy zavedena jako doplněk k existujícímu systému emisního obchodování (EU ETS). Uhlíková daň by měla eliminovat obchodování a zároveň i vylepšit příjmovou stránku rozpočtu. (allforpower.cz, 2012)

Jelikož většina energeticky náročných komodit energeticky náročných odvětví spadá do systému EU ETS, neměla by se navýšená sazba daně těchto zařízení týkat. Negativní dopad může ovlivnit například energeticky nenáročné podniky, terciální sektor a domácnosti, jejichž zdroj tepla nespadá do systému EU ETS. V rámci zavedení uhlíkové daně můžeme zaznamenat i pozitivní efekty, a to například zvýšení motivace spotřebitelů investovat do opatření a úsporných technologií. (komora.cz, 2015; Zimmermanová, 2013)

Cílem zavedení emisní složky uhlíkové daně můžeme zařadit snahu o internalizaci negativních externalit, které vznikají při spalování fosilních paliv a navýšení příjmů veřejných rozpočtů. Co se týče environmentálního hlediska, jde o snahu zvýšit motivaci k pozitivní změně spotřebního chování postižených subjektů, buď využitím potenciálu úspor či přechodem na čistší paliva. (komora.cz, 2015)

Navýšení stávajících daňových sazeb při zavedení emisní složky u lehkých a těžkých topných olejů, pevných paliv a zemního plynu dojde k růstu příjmů veřejných rozpočtů a to způsobí pozitivní vliv na saldo vládního sektoru. Vznikne tak tlak na zefektivnění spotřeby těchto produktů v sektoru vládních institucí, jelikož i vládní instituce jsou spotřebiteli zmíněných produktů. Pozitivní signál vyrovná-

nosti veřejných financí bude mít za následek snížení nákladů na obsluhu vládního dluhu. (Zimmermanová, 2013; komora.cz, 2015)

3.4 Rozpočtová soustava a státní rozpočet

Předpoklad příznivého fungování státu i každé úrovně (subjektu, územní samosprávy) a důležitým finančním nástrojem k zabezpečení úkolů a činností na příslušných úrovních je veřejný rozpočet. (Peková, 2011)

Dle Pavlásk (str. 10, 2010) „*veřejné finance hrají podstatnou roli v celkovém politickém, ekonomickém i sociálním mechanismu jednotlivých zemí a slouží k uspokojování potřeb obyvatelstva na úrovni státu, regionů, měst a obcí.*“ Jsou zabezpečeny veřejné úkoly a tím naplněny veřejné zájmy. Úkolem veřejných financí je zabezpečení potřebných finančních prostředků a zajištění efektivnosti jejich použití.

Obecněji se hovoří o soustavě veřejných rozpočtů. Mimo soustavy veřejných rozpočtů jsou často využívány další mimorozpočtové fondy. Veřejné rozpočty a mimorozpočtové fondy dohromady tvoří rozpočtovou soustavu. (Peková, 2011)

Peková (2011) do rozpočtové soustavy zahrnuje:

- Soustavu veřejných rozpočtů na centralizované (státní rozpočet) a decentralizované úrovni (územní rozpočty),
- soustavu mimorozpočtových fondů na centralizované i decentralizované úrovni
- rozpočty veřejnoprávních neziskových organizací (v České republice např. příspěvkové organizace zřizované státem, obcemi a kraji) veřejných podniků ve veřejném sektoru.

V rozpočtové soustavě má rozhodující postavení státní rozpočet. (Peková, 2011)

3.4.1 Státní rozpočet

Státní rozpočet patří mezi nejvýznamnější část veřejného rozpočtu, jelikož koncentruje největší část příjmů rozpočtové soustavy a participuje se na nenávratném přerozdělování významné části HDP skrz rozpočtovou soustavu, a to zejména prostřednictvím daní. (Peková, 2011)

Státní rozpočet jako součást veřejného rozpočtu, představuje centralizovaný peněžní fond. Je nejdůležitější bilancí státu a jako takový plní funkce alokační, redistribuční a stabilizační, které vychází i z obecných funkcí veřejných financí. (Peková, 2011) Rozdělení prostředků s cílem zajistit co nejefektivněji funkce státu plní funkce alokační. Přerozdělení prostředků mezi občany s cílem snížení sociálních rozdílů zajišťuje funkce redistribuční. Stabilizační funkce usiluje o stabilní vývoj ekonomiky. (mfcz.cz, 2014)

Příjmy a výdaje, které tvoří státní rozpočet, jsou v systému fiskální politiky použity k realizaci stanovených cílů. (Fuchs, 2003) Mezi příjmy rozpočtu můžeme dle Ministerstva financí zařadit daně, pojistné na sociální zabezpečení, výnosy spojené se státním majetkem, poskytnuté prostředky z rozpočtu EU a různé poplatky. Mezi výdaje rozpočtu můžeme zahrnout důchody, další sociální dávky, platy státních zaměstnanců, převody do místních a krajských rozpočtů, výdaje na investice, dotace, výdaje na obsluhu státního dluhu a odvody do rozpočtu EU. (mfcr.cz, 2014)

Příjmy a výdaje státního rozpočtu jsou členěny do kapitol, které vyjadřují okruh působnosti a odpovědnosti ústředních orgánů státní správy a dalších organizačních složek státu. V rozpočtu kapitoly jsou obsaženy rozpočtové příjmy a výdaje daného správce kapitoly i organizačních složek státu, které jsou v jeho kompetenci. Rozpočet České republiky tvoří 42 kapitol. (Pavlásek, 2010; mfcr.cz, 2014)

Státní rozpočet může mít podobu vyrovnaného rozpočtu, kdy příjmy rozpočtu jsou rovny výdajům. V případě, kdy příjmy převyšují výdaje, se jedná o rozpočet přebytkový a tyto přebytky mohou být použity ke splacení státního dluhu. Naopak může být rozpočet schodkový neboli deficitní a to tehdy, kdy příjmy jsou nižší než výdaje rozpočtu. (mfcr.cz, 2014) Státní rozpočet je sestavován na jedno rozpočtové období resp. rozpočtový rok, který je v České republice shodný s kalendářním rokem. (Pavlásek, 2010; mfcr.cz, 2014) Jak zmiňuje Peková (2011) „*Ve většině zemí je státní rozpočet navrhován Ministerstvem financí a je projednáván a schvalován v zákonodárném sboru formou zákona.*“

Rozpočtový cyklus tvoří několik etap od přípravy a sestavení návrhu rozpočtu, přes projednávání a schvalování, realizaci a plnění, po hodnocení a kontrolu plnění rozpočtu, ať průběžnou, nebo následnou po skončení rozpočtového roku. (mfcr.cz, 2014; Peková, 2011)

Jak uvádí Ministerstvo financí České republiky: „*Základním východiskem pro přípravu rozpočtu je hospodářsko-politická strategie vlády a výsledek hospodaření státu v předchozím roce. Zároveň se státní rozpočet připravuje v úzké vazbě na očekávaný vývoj ekonomiky, tedy aktuální makroekonomickou prognózu Ministerstva financí.*“ (mfcr.cz, 2014) Ministerstvo financí je odpovědné za plnění státního rozpočtu a během rozpočtového roku toto plnění monitoruje a následně podává průběžnou zprávu poslancům zákonodárného sboru. Po skončení rozpočtového roku je zpracována závěrečná bilance skutečného plnění státního rozpočtu tzv. státní závěrečný účet, který je schválen v podobě usnesení. (Peková, 2011)

Příjmy a výdaje se realizují na tzv. souhrnném účtu Státní pokladny, ve kterém jsou evidovány veškeré finanční toky ve státní správě. (mfcr.cz, 2014)

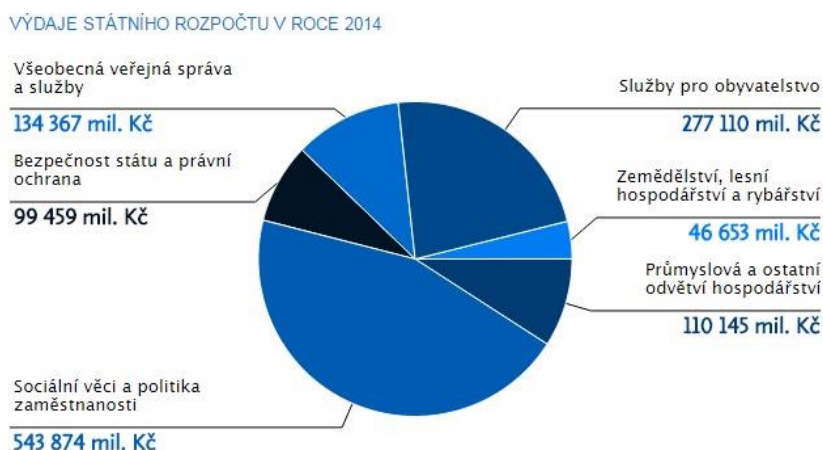
3.4.2 Výdaje státního rozpočtu

Autoři publikací uvádí různé způsoby klasifikace, podle kterých jsou výdaje státního rozpočtu členěny. Mezi první můžeme zařadit klasifikaci výdajů na *transferové platby*, tedy platby obyvatelstvu a *vládní výdaje*, které jsou určeny k financování chodu státních institucí. Z jiného pohledu mohou být výdaje členěny na výdaje *mandatorní*, tzn. ze zákona povinné, ke kterým se stát zavázal a musí je uhradit bez ohledu na jejich výši a výdaje *nemandatorní*, které nemusí, ale chce je realizovat. Dále můžeme výdaje třídit dle jejich charakteru a to na výdaje, které mají *charakter alokačních* či *redistribučních* výdajů. Výdaje lze dělit podle kapitol pro jednotlivé státní instituce a podle odvětví, kam výdaje směřují (zemědělství, zdravotnictví, apod.). Nejčastěji se však setkáváme s realizací *běžných* (neinvestičních) a *kapitálových* (investičních) výdajů případně i s výdaji *návratnými* a *nenávratnými*. (Peková, 2011; mfcz.cz, 2014; Dušková, 2013).

Dle Pekové (2011) nejčastěji plynou finanční prostředky na vládní nákupy. Jedná se o nákup zboží a služeb pro zajištění potřeb veřejného sektoru, nákup veřejných statků, formou veřejných zakázek také nákup investic do veřejného sektoru.

Dále jsou prostředky využity na financování jak investičních tak i neinvestičních potřeb veřejnoprávních neziskových organizací (armáda, policie, státní správa, apod.). (Peková, 2011)

Velká část peněžních prostředků plyne na peněžní transfery obyvatelstvu formou výplat starobních důchodů či formou státní sociální podpory. Peněžní prostředky jsou také využity na různé typy dotací od dotací na výrobu, zemědělství, dotací do mimorozpočtových fondů, dotací na krytí ztrát státních podniků po dotace do rozpočtů územních samospráv apod. (businessinfo.cz, 2014; Peková, 2011) Ze státního rozpočtu jsou poskytovány návratné (poskytnuty většinou bezplatně, účelově) a nenávratné dotace (účelové i neúčelové). Poskytování peněžních prostředků ze státního rozpočtu je právně upraveno Zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2014 činily celkové výdaje 1 211,6 mld. Kč. (mfcz.cz, 2014; monitor.statnipokladna.cz, 2014)

Obr. 1 Výdaje státního rozpočtu v roce 2014
Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, 2014

3.4.3 Příjmy státního rozpočtu

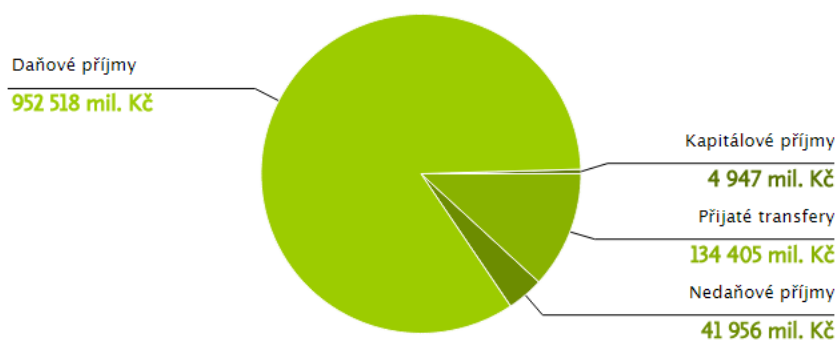
Příjmy státního rozpočtu můžeme klasifikovat dle několika hledisek. Nejčastěji jsou příjmy členěny na běžné příjmy a kapitálové příjmy. *Běžné* příjmy patří mezi nejvýznamnější skupinu příjmů státního rozpočtu, z nichž největší část tvoří *daňové* příjmy. Tyto příjmy se na celkových příjmech podílí více než polovinou. Do této kategorie můžeme zařadit daně, které již byly zmíněny výše. Jako příjem státního rozpočtu jsou považována *i cla*, jedná se o jednorázově placené daně z hodnoty zboží při přechodu státních hranic. Do běžných příjmů můžeme zařadit také příjmy pocházející z *pojistného na sociální zabezpečení a příspěvků na státní politiku zaměstnanosti*, které se na celkových příjmech podílí přibližně třetinou (naopak pojistné na veřejné zdravotní pojištění není považováno za příjem státního rozpočtu, jelikož je spravováno zdravotními pojišťovnami). Zbylou část běžných příjmů tvoří *nedaňové* příjmy, které mají charakter pravidelně se opakujících i pravidelně se neopakujících příjmů (např. příjmy z pronájmu státního majetku, přijaté sankční platby, příjmy z poskytování služeb, pokuty, přijaté úroky, dividendy z podniků se státní účastí). (mfcr.cz, 2014; Peková, 2011; Pavlásek 2010)

Mimo běžných příjmů se rozlišují i příjmy *kapitálové*, mezi které můžeme zařadit například příjmy z prodeje dlouhodobého státního majetku, příjmy z investování, příjmy z prodeje akcií a majetkových podílů apod. Můžeme zařadit i příjmy z *přijatých dotací* např. ze státních fondů apod.

Všechny výše zmíněné příjmy se řadí do příjmů *nenávratných*. Státní rozpočet také využívá *návratné* zdroje, většinou se jedná o příjmy z emise státních dluhopisů a přijatých splátek z dříve poskytnutých vládních úvěrů, půjček.

Celkové příjmy státního rozpočtu v roce 2014 dosáhly výše 1 133,8 mld. Kč. (monitor.statnipokladna.cz, 2014)

PŘÍJMY STÁTNÍHO ROZPOČTU V ROCE 2014

Obr. 2 Příjmy státního rozpočtu v roce 2014
Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, 2014

Bilance pro rok 2014 dosáhla schodku resp. deficitu ve výši 77,782 miliard Kč. Co se týče schváleného rozpočtu pro rok 2015, byly celkové výdaje stanoveny na 1 218,45 mld. Kč a celkové příjmy na 1 118,45 mld. Kč. Předpokládaná bilance pro rok 2015 by tedy měla být deficitní ve výši 100,0 mld. Kč. (monitor.statnipokladna.cz, 2014)

4 Komparace zdanění po zavedení uhlíkové daně

Následující kapitola je zaměřena na komparaci zdanění po zavedení emisní složky uhlíkové daně. V kapitole je uveden obecný dopad alternativních variant. Z počátku je vyčíslena konečná spotřeba energií jednotlivých odvětví a následně jsou vyčísleny hodnoty vyprodukovaných emisí skleníkových plynů dle daných sektorů.

V další části této kapitoly je uvedena současná situace ekologického zdanění, považována za variantu 0. Dále jsou v této části vyčísleny navrhovaná zvýšení daně odpovídající emisní složce daně a její obecné dopady na cenu vybraných produktů. V rámci následné komparace jsou využity tři varianty zavedení emisní složky. Varianta č. 1 uvádí zavedení emisní složky ve výši 15 EUR za tunu emisí oxidu uhličitého. Varianta č. 2 řeší emisní složku, která činí 20 EUR/t emisí. Varianta č. 3 řeší emisní složku ve výši 5 EUR za tunu emisí. Navýšení emisní složky daně se nevztahuje na zařízení, která spadají do systému EU ETS.

4.1 Konečná spotřeba energie a emisní produkce odvětví

Konečná spotřeba vyjadřuje množství energie dodané ke konečnému spotřebiteli pro všechny typy využití energie. V následující tabulce jsou uvedeny hodnoty konečné spotřeby energie ve vybraných odvětvích, které jsou vyjádřeny v 1000 tun ropného ekvivalentu. Tabulka uvádí hodnotu sumy konečné spotřeby energie v průmyslu, dopravě, v domácnostech, službách, zemědělství a ostatních odvětvích. Na základě uvedených hodnot můžeme mezi největší spotřebitele energie zařadit odvětví průmyslu, dopravy a domácnosti.

Tab. 2 Konečná spotřeba energie, v členění podle odvětví

Konečná spotřeba / Období	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Průmysl	9683,4	9458,4	8964,1	8155,1	7933,1	7905,1	7573,1	7533,7
Doprava	6334,8	6680,8	6715,6	6595,0	6275,8	6294,9	6118,7	6036,5
Domácnosti	6479,9	6102,4	6071,5	6098,7	6664,6	5984,0	6088,6	6299,8
Zemědělství	560,6	520,7	520,4	513,4	553,9	560,7	579,7	609,7
Služby	3059,5	2926,9	3120,7	2940,0	3138,1	3029,3	3042,5	3107,3
Ostatní odvětví	274,6	270,5	298,4	223,9	285,9	281,8	277,2	273,1
Konečná spotřeba energie	26393,7	25960,5	25691,1	24526,9	24852,6	24056,7	23680,8	23860,4

Zdroj: vlastní zpracování na základě Databáze Eurostatu, apl.czso.cz, 2015

Z hodnot v tabulce č. 2 v odvětví průmyslu můžeme pozorovat cca 22% pokles spotřeby energie v porovnání s rokem 2006 a rokem 2013. V oblasti dopravy pozorujeme přibližně 5% pokles spotřeby energie. V porovnání roku 2006 a roku 2013 se u domácností jedná o 3% pokles spotřeby energie. Celková konečná spotřeba energie zaznamenává téměř 10% pokles spotřebované energie. Jelikož odvětví průmyslu, dopravy a domácnosti spotřebovávají nejvíce energie, můžeme také očekávat nadprůměrné množství vyprodukovaných emisí touto spotřebou.

Následující tabulka č. 3 zobrazuje hodnoty produkovaných emisí skleníkových plynů v daných sektorech.

Tab. 3 Emise skleníkových plynů dle sektorů

Odvětví / Období	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Energetika	61123	60572	64191	59019	56152	58855	58393	57413
Zpracovatelský průmysl	23311	22700	20184	20302	19455	18836	18834	16603
Doprava	17951	18280	19237	19076	18510	17434	17263	16909
Průmyslová výroba	12902	13977	14635	14054	11512	12191	12493	12095
Zemědělství	8498	8363	8521	8707	8255	8058	8162	8058
Odpadové hospodářství	3385	3424	3406	3561	3599	3683	3727	3767
Emise celkem	147031	148114	148392	143400	135315	138047	136307	132427

Zdroj: vlastní zpracování na základě Databáze Eurostatu, apl.czso.cz, 2015

Hodnoty v tabulce č. 3 vyjadřují celkové vyprodukované emise skleníkových plynů v daných odvětvích a jednotlivých letech. Pro správnou interpretaci celkových emisí byly tyto plyny nasčítány za použití potenciálu globálního ohřevu jednotlivých plynů (GWP) uváděné Eurostatem. Agregované emise skleníkových plynů jsou vyjádřeny v jednotkách ekvivalentu příslušného množství (CO₂) pro časový horizont.

Na základě uvedených hodnot v tabulce můžeme za nejvýraznějšího producenta emisí považovat odvětví energetiky, následováno odvětvím dopravy a zpracovatelským průmyslem. Co se týče energetiky, můžeme mezi sledovanými lety 2005 a 2012 pozorovat 6 % pokles emisí. Pokles emisí můžeme sledovat i v dalších odvětvích s výjimkou odpadového hospodářství. I když odvětví odpadového hospodářství můžeme považovat za nejmenšího producenta emisí, mezi rokem 2005 a 2012 narostla produkce emisí cca o 11 %. I když je hodnota v porovnání s odvětvím energetiky méně významná, cílem je množství emisí snižovat, ne zvyšovat. V celkovém počtu produkce emisí došlo v porovnání s rokem 2005 a 2012 ke snížení emisí o téměř 10 %.

4.2 Současné zdanění ekologických daní

Ekologické daně jsou součástí Daňového systému České republiky. Jedná se o nepřímé daně, které dopadají na konečného spotřebitele, fyzické osoby, právnické osoby a výrobce. Ekologické daně zdaňují zemní plyn a některé další plyny, pevná paliva a elektřinu. Sazba daně ze zemního plynu se liší dle předmětu daně, v následujících výpočtech je použita sazba 30,60 Kč/MWh spalného tepla. Co se týče sazby daně z pevných paliv, tedy pro naše využití černé a hnědé uhlí činí uvedená sazba 8,50 Kč/GJ spalného tepla. Pro další výpočty není uvažována sazba daně z elektřiny, která činí 28,30 Kč/MWh. V rámci dalších výpočtů jsou využity těž-

ké topné oleje a lehké topné oleje, které jsou součástí spotřebních daní resp. daň z minerálních olejů. Pro těžké topné oleje činí sazba 472 Kč/t a sazba lehkých topných olejů činí 660 Kč/1000 l.

V rámci původního stavu, který můžeme považovat za výchozí variantu, tedy zdanění pouze ekologickou daní budou dále uvedeny přínosy, náklady a negativa této varianty.

Mezi přínosy můžeme považovat nižší daňové břemeno pro konečné odběratele energetických produktů. Jelikož nestoupne cena, nevzniknou tak dodatečné náklady na výrobu tepla v domácnostech.

Náklady této varianty směřují do oblastí veřejných financí. Můžeme zařadit nevyrovnanost veřejných financí a následné náklady na obsluhu vládního dluhu, jelikož se nenavýší příjem z dodatečného emisního zdanění, který by tyto náklady mohl eliminovat.

V důsledku rostoucích nákladů na obsluhu vládního dluhu můžeme jako hlavní negativum uvést pokračující nárůst vládního dluhu. Dále nárůst potenciálně nerovných podmínek mezi zařízeními, která spadají či nespádají do systému EU ETS. Zařízení spadající do systému EU ETS jsou ovlivňována emisními povolenkami, avšak toto opatření se nevztahuje na ty, kteří v systému EU ETS nejsou. V případě zavedení emisního zdanění by tato zařízení, která nejsou v systému EU ETS, byla postihnuta, došlo by tak k vyrovnání podmínek. Ale v rámci této varianty zůstávají zařízení mimo systém EU ETS nepostihnuta. Jelikož zařízení mimo EU ETS nejsou postihnuta nařízením snižovat produkované emise, není zde téměř žádný motivační stimul k redukci těchto emisí.

V rámci budoucího výhledu se nezdá tato varianta příliš výhodná, ať už se jedná o nárůst obsluhy vládního dluhu či nekontrolované produkci emisí do ovzduší. Žádný z předmětů ekologických daní nezahrnuje emisní složku, a proto se další část práce zabývá dopadem zavedení emisní složky uhlíkové daně ve výši 5, 15 či 20 EUR/t oxidu uhličitého.

4.3 Dopady navýšení emisní složky na cenu komodit dle varianty č. 1

Následující podkapitola se bude zabývat zavedením emisní složky do již existujícího zdanění ekologických daní. Varianta č. 1 bude řešit dopady navýšení emisní složky na cenu komodit v případě využití 15 EUR za tunu vyprodukovaných emisí oxidu uhličitého. Emisní složka uhlíkové daně se nevztahuje na subjekty, jejichž zařízení spadá do systému EU ETS. V případě využití varianty č. 1 je uvažováno s osvobozením zemního plynu, spotřební daň obsahuje pouze emisní složku.

Tabulka č. 4 uvádí propočty navýšení emisní složky daně v přepočtu na sazbu 15 EUR za tunu emisí oxidu uhličitého. Pro stanovení výsledné uhlíkové daně je v rámci výpočtů odkazováno na úvodní tabulku č. 1, ve které jsou uvedené potřebné hodnoty.

Tab. 4 Sazba CO₂ složky daně s návrhem 15 €/t CO₂

Komodita	Těžký topný olej	Lehký topný olej	Zemní plyn	Černé uhlí	Hnědé uhlí
E. Navrhovaná sazba CO ₂ složky v €/ tCO ₂	15	15	15	15	15
F. Navrhovaná sazba CO ₂ v €/GJ vyhř. (A * E)	1,1595	1,1100	0,8415	1,4175	1,5165
G. Navrhovaná sazba CO ₂ spal. tepla (F / D)	1,0939	1,0472	0,7581	1,3500	1,3786
H. Navrhovaná sazba v €/stávající jednotka	46,38 (B * F)	40,85 (B * C * F)	2,73 (G * 3,6)	1,35 (G)	1,38 (G)
I. Navrhovaná sazba v přepočtu na kurz (H * 27,455)	1273,37	1121,54	74,96	37,07	37,89
J. Celková nová sazba daně zaokrouhleně (současná sazba daně + I)	1746	1782	105,60	45,60	46,40

Zdroj: cnb.cz, 2015; Důvodová zpráva, vlastní výpočty

V tabulce č. 4 vycházíme ze současné sazby daně, dále v rámci tabulky č. 1 je uveden emisní a energetický obsah vybraných komodit. Koeficient spalného tepla vs. výhřevnosti byl stanoven dle normy EN 677:1998. První položka v tabulce představuje uvažovanou sazbu zdanění emisí 15 €/t CO₂, která platná pro všechny komodity.

V první části výpočtu bylo nutné vynásobit emisní obsah komodity a požadovanou sazbu 15 €/t CO₂, abychom získali navrhovanou sazbu pro požadovanou jednotku €/GJ výhřevnosti. Pro přepočet na spalné teplo byl uplatněn koeficient pro tyto jednotky, který je zobrazen v tabulce č. 1.

V další části bylo nezbytné přepočítat hodnoty na stávající jednotku, která poté bude násobena směnným kurzem dle ČNB. Potřebné hodnoty se odvíjely na základě toho, jaké komodity byly počítány, jelikož komodity nebyly uvedené ve shodných jednotkách.

Pro těžký topný olej, který je uveden v tunách, byl násoben energetický obsah a navrhovaná sazba v €/GJ výhřevnosti. Stejný postup byl použit i v případě lehkého topného oleje, kdy navíc k součinu byla přidána hustota. Co se týče zemního

plynu, byla navrhovaná sazba v €/GJ spalného tepla vynásobena koeficientem 3,6 v rámci převodů z GJ na MWh (1 MWh = 3,6 GJ). Jelikož černé a hnědé uhlí jsou od začátku výpočtů uvedeny v GJ spalného tepla, navrhovaná sazba €/GJ výhřevnosti je totožná s tou, která byla pro tyto komodity vypočtena v předchozím kroku.

V tuto chvíli byly navrhované sazby přepočteny na požadované jednotky komodit a dalším krokem tedy bylo zjistit hodnotu navrhované sazby CO₂ v peněžních jednotkách, konkrétně eurech. Navrhované sazby v přepočtu na jednotky byly vynásobeny směnným kurzem k datu 24. 4. 2015 dle kurzů vyhlášených Českou národní bankou. Směnný kurz k tomuto datu činil 27,455 CZK/EUR.

Poslední krokem tohoto propočtu bylo zjistit celkovou novou sazbu daně, která se skládá ze stávající sazby daně a navýšené CO₂ složky daně.

Po zavedení navýšení CO₂ složky můžeme vidět, že sazba z těžkých topných olejů se zvýšila více, než trojnásobně, z původní sazby 472 Kč/t na 1746 Kč/t. Sazba pro lehký topný olej byla navýšena o více než dvojnásobek z původní sazby 660 Kč/1000 l na 1782 Kč/1000 l. Sazba zemního plynu byla navýšena o více než dvojnásobek z původní sazby 30,60 Kč/MWh na 105,60 Kč/MWh spalného tepla. Nejvíce však byla postihnuta navrhovaná sazba pro černé a hnědé uhlí, kde se jejich hodnota oproti současnému stavu zvýšila 5krát. Původní sazba černého uhlí činila 8,50 Kč/GJ, po zavedení emisní složky sazba činí 45,60 Kč/GJ spalného tepla. Původní sazba pro hnědé uhlí činila 8,50 Kč/GJ, po zavedení emisní složky činí 46,40 Kč/GJ spalného tepla.

V rámci varianty 15 EUT/t emisí CO₂ se výrazně zvýší ceny paliva pro spotřebitele. Výrazné zvýšení daně z pevných paliv bude mít negativní dopad na domácnosti a také na poptávku po uhlí. Spotřebitelé, kteří se nemohou připojit k velkovýrobě tepla, nebudou mít možnost využít alternativu k pevným palivům, jelikož se zvyšuje i daň ze zemního plynu. Investice na změnu způsobu vytápění je pro domácnosti náročná.

V následující tabulce č. 5 a tabulce č. 6 je zobrazen dopad zdanění na ceny vybraných produktů. Uvedené ceny jsou průměrné ceny komodity v domácnosti, na které jsou aplikovány stávající sazby ekologické daně a následně přidána emisní složka.

Tab. 5 Stávající stav zdanění vybraných komodit

Komodita	Jednotka	Průměrná cena s DPH	Spotřební daň	Celkem
Hnědé uhlí	Kč/GJ	536	8,50	544,5
Černé uhlí	Kč/GJ	568	8,50	576,5
Zemní plyn	Kč/MWh	1389	0	1389

Zdroj: Energostat.cz, 2015; Marková, 2015

V tabulce je uvedena komodita hnědého uhlí, černého uhlí a zemního plynu. Dále jejich průměrné ceny v domácnosti a vypočtená současná daň dané komodity. V rámci domácností spotřebovávajících zemní plyn je uvažováno navýšení v případě zrušení stávajícího osvobození a navýšení emisní složky daně.

V tabulce č. 6 jsou použity vypočtené hodnoty pro navýšení emisní složky z tabulky č. 4.

Tab. 6 Dopad zdanění na ceny produktu- sazba 15 €/t CO₂

Komodita	Jednotka	Navýšení v případě 15 €/tCO ₂	DPH z navýšení	Celková cena po navýšení	Procentní nárůst
Hnědé uhlí	Kč/GJ	37,89	7,96	590	8,36%
Černé uhlí	Kč/GJ	37,07	7,78	621	7,72%
Zemní plyn	Kč/MWh	74,96	15,74	1480	6,55%

Zdroj: vlastní výpočty na základě Tabulky č. 4 a č. 5

V rámci komparace přidání emisní složky k původnímu zdanění ekologické sazby můžeme vidět, že cena hnědého uhlí zaznamenala cca 8,4% nárůst. Cena černého uhlí vzrostla o 7,7 % a zemní plyn cca o 6,6 %.

4.4 Dopad navýšení emisní složky na cenu komodit dle varianty č. 2

Následující podkapitola se věnuje zavedení emisní složky do současného zdanění ekologických daní. Varianta č. 2 se bude také zabývat dopady navýšení emisní složky na cenu komodit v případě využití 20 EUR za tunu vyprodukovaných emisí oxidu uhličitého. Uhlíková daň se nevztahuje na subjekty, jejichž zařízení je součástí systému EU ETS. V rámci varianty č. 2 je uvažováno s osvobozením zemního plynu, spotřební daň obsahuje pouze emisní složku.

Tabulka č. 7 uvádí propočet navýšení emisní složky daně v přepočtu na sazbu 20 EUR za tunu emisí oxidu uhličitého. V rámci výpočtů je odkazováno na úvodní tabulku č. 1, ve které jsou uvedené potřebné hodnoty, pro stanovení uhlíkové daně.

Tab. 7 Sazba CO₂ složky s návrhem 20 €/t CO₂

Komodita	Těžký topný olej	Lehký topný olej	Zemní plyn	Černé uhlí	Hnědé uhlí
E. Navrhovaná sazba CO ₂ složky v €/ tCO ₂	20	20	20	20	20
F. Navrhovaná sazba CO ₂ v €/GJ vyhř. (A * E)	1,546	1,48	1,122	1,908	2,022
G. Navrhovaná sazba CO ₂ spal. tepla (F / D)	1,4585	1,3962	1,0108	1,8171	1,8381
H. Navrhovaná sazba v €/stávající jednotka	61,84 (B * F)	54,47 (B * C * F)	6,62 (G * 3,6)	1,82 (G)	1,84 (G)
I. Navrhovaná sazba v přepočtu na kurz (H * 27,455)	1697,82	1495,47	181,75	49,97	50,52
J. Celková nová sazba daně zaokrouhleně (Současná sazba daně + I)	2170	2156	212,40	58,50	59

Zdroj: cnb.cz, 2015; Důvodová zpráva; vlastní výpočty

V tabulce č. 7 byla pro výpočet použita sazba 20 €/t CO₂. Co se týče zavedení nové sazby daně, došlo by v rámci těžkého topného oleje o více než čtyřnásobný nárůst, tedy z původní sazby 472 Kč/t na 2170 Kč/t. Sazba pro lehký topný olej byla navýšena více než 3krát, kde z původní sazby 660 Kč/1000 l došlo k navýšení na 2156 Kč/1000 l. V případě zemního plynu, černého a hnědého uhlí došlo k velmi výraznému nárůstu oproti stávající sazbě a to o více než šestinásobek. Původní sazba zemního plynu činila 30,60 Kč/MWh, po navýšení emisní složkou uhlíkové daně činí nová sazba 212,40 Kč/MWh spalného tepla. Současná sazba černého uhlí činila 8,50 Kč/GJ, po zavedení emisní složky však činí 58,50 Kč/GJ spalného tepla. Sazba hnědého uhlí se z původních 8,50 Kč/GJ zvýšila na 59 Kč/GJ spalného tepla.

Takovýto nárůst by opět vedl k negativnímu dopadu na odvětví a poklesu poptávky po daných komoditách. Subjekty by mohly hledat alternativní levnější zdroje pro výrobu tepla. Spalováním levnějších alternativ tepelné energie by vedlo spíše ke zhoršení současného stavu životního prostředí, i když je cíl zcela opačný.

Následující tabulka č. 8 uvádí současnou sazbu ekologické daně.

Tab. 8 Současná sazba ekologických daní dle zvolených komodit

Komodita	Jednotka	Průměrná cena s DPH	Spotřební daň	Celkem
Hnědé uhlí	Kč/GJ	536	8,50	544,5
Černé uhlí	Kč/GJ	568	8,50	576,5
Zemní plyn	Kč/MWh	1389	0	1389

Zdroj: Energostat.cz, 2015; Marková, 2015

Tabulka č. 9 zobrazuje dopad zdanění na ceny komodit v případě zavedení emisní složky se sazbou 20 €/t CO₂.

Tab. 9 Dopad zdanění na ceny produktu- sazba 20 €/t CO₂

Komodita	Jednotka	Navýšení v případě 20 €/tCO ₂	DPH z navýšení	Celková cena po navýšení	Procentní nárůst
Hnědé uhlí	Kč/GJ	50,52	10,60	606	11,3%
Černé uhlí	Kč/GJ	49,97	10,50	637	10,5%
Zemní plyn	Kč/MWh	181,75	38,20	1609	15,8%

Zdroj: Tabulka č. 7, Důvodová zpráva, vlastní výpočty

V případě využití sazby 20 €/t CO₂ má dopad zdanění v případě hnědého uhlí cca 11,3% zvýšení ceny komodity. Cena černého uhlí vzrostla přibližně o 10,5 % a cena zemního plynu téměř o 15,8 %. V případě domácností to znamená citelný nárůst nákladů na vytápění a v podstatě žádný motivační efekt ke zlepšení kvality ovzduší snižování emisí, ale pouze se zhorší napjatá situace rozpočtů domácností.

4.5 Dopad navýšení emisní složky na cenu komodit dle varianty č. 3

V této podkapitole je zkoumáno zavedení emisní složky do stávajícího zdanění v rámci ekologických daní. Varianta č. 3 řeší dopady navýšení emisní složky na cenu komodit v případě použití 5 EUR za tunu emisí oxidu uhličitého. Zdanění se však nevztahuje na subjekty, které jsou svými aktivitami zapojeni do systému EU ETS. V rámci varianty č. 3 je uvažováno s osvobozením zemního plynu, spotřební daň obsahuje pouze emisní složku.

Následující tabulka č. 10 uvádí hodnoty pro stanovení nové sazby daně pro zdaňování emisí v případě 5 EUR/t oxidu uhličitého. V rámci výpočtů je odkazováno na úvodní tabulku č. 1 pro zjištění uhlíkové daně.

Tab. 10 Sazba CO₂ složky s návrhem 5 €/t CO₂

Komodita	Těžký topný olej	Lehký topný olej	Zemní plyn	Černé uhlí	Hnědé uhlí
E. Navrhovaná sazba CO ₂ složky v €/tCO ₂	5	5	5	5	5
F. Navrhovaná sazba CO ₂ v €/GJ vyhř. (A * E)	0,3865	0,37	0,2805	0,477	0,5055
G. Navrhovaná sazba CO ₂ spal. tepla (F / D)	0,3646	0,3491	0,2527	0,4543	0,4595
H. Navrhovaná sazba v €/stávající jednotka (B * F)	15,46	13,62	0,91	0,45	0,46
I. Navrhovaná sazba v přepočtu na kurz (H * 27,455)	424,45	373,94	24,98	12,35	12,63
J. Celková nová sazba daně zaokrouhleně (současná sazba daně + I)	897	1034	55,60	20,90	21,10

Zdroj: cnb.cz, 2015; Důvodová zpráva, vlastní výpočty

V tabulce č. 10 byla použita sazba zdanění 5 €/t CO₂. Co se týče těžkého topného oleje, se nová sazba zvýšila téměř dvojnásobně z původních 472 Kč/t na 897 Kč/t. Sazba pro lehký topný olej byla navýšena více než jedenkrát, z původních 660 Kč/1000 l na 1034 Kč/1000 l. Nové sazby daně se pro komodity zemního plynu, černého a hnědého uhlí zvýšily přibližně dvojnásobně. Původní sazba zemního plynu činila 30,60 Kč/MWh, po zavedení emisní složky vzrostla na 55,60 Kč/MWh spalného tepla. Původní sazba pro černé uhlí činila 8,50 Kč/GJ, po zavedení emisní složky činí 20,90 Kč/GJ spalného tepla. Původní sazba hnědého uhlí byla ve výši 8,50 Kč/GJ, po zavedení však činí 21,10 Kč/GJ spalného tepla.

Následující tabulka č. 11 a tabulka č. 12 uvádí dopad zdanění na vybrané komodity. Opět je zde zobrazena průměrná cena komodity a cena spotřební daně.

Tab. 11 Stávající sazba zdanění ekologických daní

Komodita	Jednotka	Průměrná cena s DPH	Spotřební daň	Celkem
Hnědé uhlí	Kč/GJ	536	8,50	544,5
Černé uhlí	Kč/GJ	568	8,50	576,5
Zemní plyn	Kč/MWh	1389	0	1389

Zdroj: Energostat.cz, 2015; Marková, 2015

V tabulce č. 12 je uveden dopad zdanění na cenu komodity v případě použití sazby 5 €/t CO₂.

Tab. 12 Dopad zdanění na ceny produktu- sazba 5 €/t CO₂

Komodita	Jednotka	Navýšení v případě 5 €/tCO ₂	DPH z navýšení	Celková cena po navýšení	Procentní nárůst
Hnědé uhlí	Kč/GJ	12,63	2,7	560	2,84%
Černé uhlí	Kč/GJ	12,35	2,6	592	2,68%
Zemní plyn	Kč/MWh	24,98	5,3	1419	2,16%

Zdroj: Tabulka č. 10, Důvodová zpráva, vlastní výpočty

V případě hnědého uhlí cena vzrostla o cca 2,8 %. Cena černého uhlí vzrostla o 2,7 % a cena zemní plynu téměř o 2,2 %.

4.6 Komparace sazeb uhlíkové daně

V této podkapitole budou na základě předchozích výpočtů srovnány zjištěné hodnoty nových sazeb po navýšení emisní složky uhlíkové daně.

Vzhledem k tomu, že současná cena emisních povolenek na trhu je průměrně 5 EUR za tunu emisí a navrhované zdanění ostatních menších znečišťovatelů činí 20 EUR/t emisí dle Směrnice 2003/96/ES a 15 EUR/t na základě Důvodové zprávy, byla proto zkoumána varianta, kdy by navrhované emisní zdanění bylo rovné současné ceně na trhu tj. 5 EUR/t emisí.

Následující tabulka č. 13 porovnává původně vypočítané sazby, dle jednotlivých úrovní tedy 15 EUR, 20 EUR a 5 EUR se stávající sazbou daně. Sazby jsou uvedeny v peněžních jednotkách vztahující se na jednotky daných komodit, např. MWh, GJ, atd. V tabulce č. 13 je také uveden procentuální nárůst v rámci každé varianty zdanění vztažené k původním sazbám ekologických daní daných komodit.

Tab. 13 Komparace dle sazeb daně

Sazba daně	Těžký topný olej (Kč/t)	Lehký topný olej (Kč/1000l)	Zemní plyn (Kč/MWh)	Černé uhlí (Kč/GJ)	Hnědé uhlí (Kč/GJ)
Současná sazba daně	472 Kč/t	660 Kč/1000l	30,60 Kč/MWh	8,50 Kč/GJ	8,50 Kč/GJ
Navrhovaná sazba CO ₂ složky 15 €/tCO ₂	1746 Kč/t	1782 Kč/1000l	105,60 Kč/MWh	45,60 Kč/GJ	46,40 Kč/GJ
Procentuální změna složky 15 €/tCO ₂	269,90%	170,00%	245,10%	436,47%	445,80%
Navrhovaná sazba CO ₂ složky 20 €/tCO ₂	2170 Kč/t	2156 Kč/1000l	212,40 Kč/MWh	58,50 Kč/GJ	59 Kč/GJ
Procentuální změna složky 20 €/tCO ₂	359,75%	226,67%	594,12%	588,24%	594,12%
Navrhovaná sazba CO ₂ složky 5 €/tCO ₂	897 Kč/t	1034 Kč/1000l	55,60 Kč/MWh	20,90 Kč/GJ	21,10 Kč/GJ
Procentuální změna složky 5 €/tCO ₂	90,04%	56,67%	81,70%	145,80%	148,24%

Zdroj: Tabulka č. 4; Tabulka č. 7; Tabulka č. 10

V tabulce č. 13 jsou souhrnně uvedeny výsledné hodnoty daně po zavedení emisní složky. Pro porovnání je uvedena i současná sazba ekologických daní. Na základě výsledků můžeme pozorovat, že se nové sazby od původní sazby zvýšily několika-násobně.

V následující tabulce č. 14 jsou uvedeny hodnoty dopadu emisního zdanění na ceny vybraných komodit v rámci všech tří variant s jejich procentuální změnou.

Tab. 14 Komparace navýšení ceny komodit

Sazba daně	Hnědé uhlí	Černé uhlí	Zemní plyn
Průměrná cena s DPH	544,50 Kč/GJ	576,50 Kč/GJ	1389 Kč/MWh
Celková cena-varianta č. 1	590 Kč/GJ	621 Kč/GJ	1480 Kč/MWh
Procentní změna	8,36%	7,72%	6,55%
Celková cena-varianta č. 2	606 Kč/GJ	637 Kč/GJ	1609 Kč/MWh
Procentní změna	11,30%	10,50%	15,80%
Celková cena-varianta č. 3	560 Kč/GJ	592 Kč/GJ	1419 Kč/MWh
Procentní změna	2,84%	2,68%	2,16%

Zdroj: Tabulky č. 5,6,9,12

Na základě vypočtených hodnot se jeví třetí varianta v případě uplatnění zdanění 5 €/tCO₂ jako nejpříjemnější. I když je zvýšení patrné, není zde takový rozdíl jako u zdanění v případě 20 EUR, kdy je výsledná daň několikanásobně navýšena.

V rámci zavedení emisní složky byla původní myšlenka nastavit velikost daně na úroveň 15 €/tCO₂ pro období 2014 – 2020. V případě zdanění emisní složky 15 EUR/t dochází k nevyrovnanosti podmínek mezi zařízeními spadající do systému EU ETS, jelikož jsou hlavními znečišťovateli a pro svoji činnost si musí nakupovat emisní povolenky pro vypouštění emisí do ovzduší. Vzhledem k tomu, že se průměrná cena emisních povolenek v systému EU ETS pohybuje okolo 5 EUR/t, dochází tak k nerovným podmínkám mezi subjekty EU ETS a ostatními subjekty mimo EU ETS.

Navrhovaná hodnota sazby daně emisní složky by tedy měla být vázána na aktuální zveřejněné údaje ceny emisních povolenek v systému EU ETS, aby se předešlo nákladové disproporcii mezi subjekty. Průměrná cena emisních povolenek se v systému EU ETS pohybuje okolo 5 EUR. V rámci toho se jeví použití sazby 5 €/tCO₂ z těchto tří variant jako nejvýhodnější.

Hlavní výhodou zavedení emisního zdanění je odstranění disproporcí mezi zařízeními, která spadají do systému EU ETS a zařízeními, která do tohoto systému nejsou zahrnuta. Dále pak stimul či motivaci k redukci emisí oxidu uhličitého. V rámci fiskálního hlediska také můžeme mezi výhody zařadit například navýšení inkasa příjmů rozpočtu a následné redukce deficitu veřejných rozpočtů. Co se týče environmentálního hlediska mezi výhody zavedení daně, můžeme považovat nižší znečištění ovzduší.

Mezi nevýhody by mohla být zařazena narůstající administrativa některých subjektů a v případě ponechání sazby 15 €/tCO₂ také nerovnosti podmínek mezi subjekty, spadající do systému EU-ETS a ostatními subjekty mimo EU ETS.

5 Dopad emisního zdanění na státní rozpočet České republiky

Roční výnos po zavedení ekologických daní v roce 2008 se pohyboval cca okolo 3,5 miliard Kč. V rámci toho, že ekologické daně mají velmi nízké sazby, tomu nízký výnos odpovídá. Jelikož zavedením emisní složky se hodnota daně zvýší, můžeme očekávat větší výnos. Před zavedením uhlíkové daně byl predikován příjem do státního rozpočtu v rozmezí 5 až 7 miliard Kč. Tato suma měla být zaplacená převážně podnikateli a domácnostmi, na které se tato daň za znečišťování prostředí vztahuje. V této kapitole bude využita varianta č. 1, varianta č. 2 a varianta č. 3, tedy zdanění emisní složkou ve výši 15 EUR/t, 20 EUR/t a 5 EUR/t.

Mezi hlavní přínos těchto variant můžeme považovat částečné vyrovnání podmínek mezi subjekty spadající či nespádající do systému EU ETS. Zároveň tento přínos můžeme považovat za výhodu těchto variant. Výhodou je také podpora motivace k redukci emisí oxidu uhličitého mezi těmito emitenty. Co se týče fiskálního hlediska, dodatečný příjem ze zavedení emisního zdanění povede k navýšení inkasa veřejných rozpočtů a následně k redukci nákladů na obsluhu veřejného dluhu.

Nevýhodou těchto variant mohou být dodatečné náklady subjektů v rámci přechodu k alternativnímu způsobu výroby tepla a možný pokles poptávky po daných energetických produktech.

Pro zjištění celkových daňových příjmů po zavedení emisní složky je nutné zjistit podklady o celkové spotřebě pro dané komodity za dané období. Na základě dat z Eurostatu byly vyhledány hodnoty celkové spotřeby daných komodit. Neaktuálnější data se vztahují k roku 2013. Jelikož data v rámci černého uhlí, hnědého uhlí, těžkého a lehkého topného oleje byla uvedena jako data pro pevná paliva a topný olej, byl pro zjištění dílčích spotřeb aplikován procentuální podíl na celkové spotřebě těchto dvou hodnot. V rámci pevných paliv je pro černé uhlí považován 5% podíl a pro hnědé uhlí 49% podíl z celkové spotřeby pevných paliv. Co se týče topných olejů, činí těžký topný olej 16% podíl a lehký topný olej 14% podíl na celkové spotřebě topných olejů. Po stanovení hodnot jednotlivých podílů byla data převedena z jednotek ropného ekvivalentu na požadované jednotky energie resp. MWh či GJ. [1 toe = 11,630 MWh] Na zjištěné hodnoty byla aplikována uhlíková daň a daň z přidané hodnoty. V rámci zemního plynu je uvažováno navýšení z titulu zrušení současného osvobození i navýšení emisní složky daně.

5.1 Dopad emisního zdanění na státní rozpočet dle varianty č. 1

V této části bude využita varianta č. 1 z předchozí kapitoly, tedy zdanění emisní složkou ve výši 15 EUR za tunu emisí. Tato varianta je spojena s navýšením současných sazeb spotřební daně a daně z energetických produktů, tedy těžkého topného oleje, lehkého topného oleje, zemního plynu, černého a hnědého uhlí. Sazby po zavedení emisní složky jsou využity z tabulky č. 4 z podkapitoly 4.3.

Následující tabulka č. 15 uvádí hodnoty celkové spotřeby těchto produktů za rok 2013 a sazby pro dané produkty. Tabulka č. 15 se také zabývá dopadem emisního zdanění v případě využití varianty č. 1, tedy uplatnění 15 EUR/t emisí. Pro výpočet spotřební daně byla celková spotřeba za rok 2013 vynásobena sazbou s emisní složkou a následně uplatněna daň z přidané hodnoty.

Tab. 15 Dopad varianty č. 1 na státní rozpočet ČR

Produkt	Celková spotřeba za rok 2013	Sazba s emisní složkou pro 15 EUR/t	Spotřební daň	DPH
Výpočty	A	B	C = A * B	D = C * 21%
Zemní plyn	65788584,000 MWh	74,96	4 927 564 942	1 034 788 638
Černé uhlí	5112759,140 GJ	45,60	233 597 816,8	49 055 541,53
Hnědé uhlí	50203039,570 GJ	46,40	2 329 421 036	489 178 417,60
Těžký topný olej	274319,136 GJ	1746	478 961 211,5	100 581 854,40
Lehký topný olej	313507,584 GJ	1782	558 670 514,7	117 320 808,70
Suma			8 528 215 521	1 790 925 260

Zdroj: vlastní zpracování na základě Důvodové zprávy a Energostatu

Z tabulky č. 15 je zřetelný výsledek úhrnu příjmů ze spotřební daně po implementování uhlíkové daně na celkovou spotřebu produktů za rok a úhrnu příjmů z daně z přidané hodnoty. Příjmy spotřební daně tedy činí 8 528 215 521 Kč. Daň z přidané hodnoty činí 1 790 925 260 Kč.

V rámci toho, že 9,1 % inkasa ze spotřební daně z minerálních olejů (těžké topné a lehké topné oleje) je příjmem Státního fondu dopravní infrastruktury, část peněžních prostředků by putovala do tohoto fondu a zbývající část by byla příjmem státního rozpočtu. Předpokládaný rozsah příjmu Státního fondu dopravní infrastruktury tedy činí cca 94 424 487,08 Kč ročně. Předpokládaný dodatečný úhrn příjmů po odečtení příjmů do Státního fondu dopravní infrastruktury činí 8 433 791 034 Kč tedy přibližně 8,4 miliard Kč za rok 2013. Tato část příjmů tvoří daňové příjmy příjmové stránky státního rozpočtu České republiky.

5.2 Dopad emisního zdanění na státní rozpočet dle varianty č. 2

V této podkapitole bude vyčíslen příjem po zavedení emisní složky uhlíkové daně. V tomto případě bude aplikována varianta č. 2, tedy emisní složka ve výši 20 EUR za tunu emisí oxidu uhličitého na celkovou spotřebu daných komodit v roce 2013. Využité sazby jsou čerpány z tabulky č. 7 z podkapitoly 4.4. Tabulka č. 16 řeší dopad emisního zdanění na státní rozpočet ČR v případě využití varianty č. 2, tedy 20 EUR/t emisí.

Tab. 16 Dopad varianty č. 2 na státní rozpočet ČR

Produkt	Celková spotřeba za rok 2013	Sazba s emisní složkou pro 20 EUR/t	Spotřební daň	DPH
Výpočty	A	B	C = A * B	D = C * 21%
Zemní plyn	65788584,000 MWh	181,75	11 957 075 142	2 510 985 779,82
Černé uhlí	5112759,140 GJ	58,50	299 681 409,69	62 933 096,03
Hnědé uhlí	50203039,570 GJ	59	2 961 979 334,63	622 015 660,28
Těžký topný olej	274319,136 GJ	2170	595 272 525,12	125 007 230,28
Lehký topný olej	313507,584 GJ	2156	675 922 351,10	141 943 693,73
Suma			16 489 930 762,54	3 462 885 460,13

Zdroj: vlastní zpracování na základě Důvodové zprávy a Energostatu.

Celkový úhrn příjmu po implementaci emisní složky uhlíkové daně činí 16 489 930 762,54 Kč. Celkový součet daně z přidané hodnoty je ve výši 3 462 885 460,13 Kč. V rámci toho, že 9,1 % z inkasa topných olejů je příjmem Státního fondu dopravní infrastruktury, tvoří tento příjem 115 678 733,74 Kč. Po odečtení příjmu do Státního fondu dopravní infrastruktury, činí celkový příjem 16 374 252 028,81 Kč, tedy přibližně 16,4 mld. Kč za rok 2013. Tato část je součástí daňových příjmů příjmové stránky státního rozpočtu ČR.

5.3 Dopad emisního zdanění na státní rozpočet dle varianty č. 3

Dopad emisního zdanění na státní rozpočet bude v této podkapitole vztažen k variantě č. 3, tedy k emisní složce ve výši 5 EUR za tunu emisí oxidu uhličitého. Na základě výpočtů bude vyčíslen dodatečný příjem po zdanění uhlíkovou daní.

Následující tabulka č. 17 uvádí výpočet dopadu emisního zdanění v případě využití varianty č. 3.

Tab. 17 Dopad varianty č. 3 na státní rozpočet ČR

Produkt	Celková spotřeba za rok 2013	Sazba s emisní složkou pro 5 EUR/t	Spotřební daň	DPH
Výpočty	A	B	C = A * B	D = C * 21%
Zemní plyn	65788584,000 MWh	24,98	1 643 398 828,32	345 113 753,95
Černé uhlí	5112759,140 GJ	20,90	107 065 666,03	22 483 789,87
Hnědé uhlí	50203039,570 GJ	21,10	1 059 284 134,93	222 449 668,33
Těžký topný olej	274319,136 GJ	897	246 064 264,99	51 673 495,65
Lehký topný olej	313507,584 GJ	1034	324 166 841,86	68 075 032,79
Suma			3 379 979 736,12	709 795 744,59

Zdroj: vlastní zpracování na základě Důvodové zprávy a Energostatu

Celkový příjem po zdanění celkové spotřeby je ve výši 3 379 979 736,12 Kč. Po uplatnění daně z přidané hodnoty, činí součet DPH 709 795 744,59 Kč. Část příjmů z těžkého topného oleje a lehkého topného oleje je součástí příjmu do Státního fondu dopravní infrastruktury. Tento podíl činí 9,1 % a jeho výše činí 51 891 031 Kč. Po odečtení příjmu Státního fondu dopravní infrastruktury činí celkový příjem státního rozpočtu 3 328 088 705,40 Kč, přibližně tedy 3,3 mld. Kč za rok 2013.

5.4 Komparace dopadů variant na státní rozpočet České republiky

Následující podkapitola srovnává hodnoty dodatečných příjmů z předchozích výpočtů. V rámci porovnání je zahrnut i dodatečný příjem na základě Důvodové zprávy, který byl počítán ve výši emisní složky 15 EUR za tunu emisí oxidu uhličitého. Topné oleje jsou vyčísleny po odečtení 9,1% podílu příjmu Státního fondu dopravní infrastruktury. V rámci komparace vypočtených hodnot dodatečných příjmů varianty č. 1, varianty č. 2 a varianty č. 3 a Důvodové zprávy jsou hodnoty uvedeny v následující tabulce č. 18.

Tab. 18 Komparace dopadu emisního zdanění na státní rozpočet při využití varianty č. 1, č. 2 a č. 3

Komodita	Důvodová zpráva (15 EUR/t)	Varianta č. 1 (15 EUR/t)	Varianta č. 2 (20 EUR/t)	Varianta č. 3 (5 EUR/t)
Zemní plyn	2,355	4,928	11,957	1,644
Pevná paliva	1,242	2,562	3,261	1,166
Topná paliva	0,351	0,943	1,155	0,518
Suma	3,949	8,433	16,373	3,328

Zdroj: vlastní zpracování na základě Tabulky č. 15,16,17 a Důvodové zprávy

Ve všech alternativách tvoří zemní plyn nejvíce příjmů a zároveň nejmenší příjem tvoří topná paliva. Co se týče varianty č. 1, tedy emisní složka ve výši 15 EUR/t, tvoří příjmy státního rozpočtu přibližně 8,4 mld. Kč. Emisní složka ve výši 20 EUR/t emisí, tedy varianta č. 2 tvoří příjmy ve výši cca 16,3 mld. Kč. Ve variantě č. 3, tedy 5 EUR/t emisí, tvoří příjmy přibližně 3,3 mld. Kč.

Odhadované hodnoty příjmů uvedené v Důvodové zprávě můžeme srovnat pouze s hodnotami příjmů varianty č. 1, neboť jsou vypočítány pro stejnou výši emisní složky. Dle Důvodové zprávy byl předpoklad příjmů ve výši cca 3,9 mld. Kč, na základě mého výpočtu z podkladů pro rok 2013 činí příjmy z emisní složky přibližně 8,4 mld. Kč za rok. Výsledné hodnoty se výrazně liší, jelikož v průběhu let kolísá celková spotřeba produktu. Důvodová zpráva s ohledem na životní prostředí ponechala osvobození zemního plynu v domácnostech a domovních kotelkách, proto se hodnoty příjmů výrazně liší. V závislosti na typu dat byly využity roky 2009, 2010 a 2012. V mé práci jsem počítala s daty pro rok 2013. V rámci výpočtu sazby uhlíkové daně, byl v Důvodové zprávě použit směnný kurz 25,395 Kč/EUR, avšak v mém výpočtu jsem použila kurz vyhlášený ČNB 27,455 Kč/EUR.

Na základě těchto hodnot tedy můžeme říci, že dodatečná hodnota příjmů jakékoliv zvolené varianty výše emisní složky a daně z přidané hodnoty bude mít pozitivní efekt na příjmovou stránku státního rozpočtu České republiky.

6 Diskuze

Výroba a spotřeba daných komodit je nedílnou součástí každé domácnosti, firmy i ekonomiky celkově. Avšak těmito činnostmi dochází k produkci emisí skleníkových plynů, které v současnosti představují čím dál závažnější globální problém. Emise skleníkových plynů byly, jsou a budou globálním problémem, který je třeba řešit.

Ekologické daně byly do Daňového systému České republiky zavedeny teprve nedávno. Od roku 2008 zdaňují zemní plyn, pevná paliva a elektřinu. Jejich cílem byla ochrana přírody a životního prostředí. Tato daň měla být stimulem k tomu, aby subjekty využívaly produkty s nižším dopadem na životní prostředí. Zejména v České republice byla doposud zpoplatňována fosilní paliva formou ekologických daní. Hlavní problém ekologických daní však spočívá v tom, že ačkoliv se snaží chránit a zlepšit stav životního prostředí, nezohledňují to podstatné pro ochranu ovzduší a to je produkce a vypouštění emisí skleníkových plynů do ovzduší.

Většina velkých znečišťovatelů je součástí systému EU ETS, ve kterém je objem vypouštěných emisí omezen limity emisních povolenek. Hlavní znečišťovatelé jsou tak omezeni tímto limitem. Vystává tu však problém pro ty subjekty, jejichž zařízení do tohoto systému nespadá. Svými aktivitami znečišťují ovzduší a motivace ke snížení produkce emisí je téměř nulová. V tomto případě může být tato skulina nezpoplatněných znečišťovatelů vyplněna pomocí uhlíkové daně resp. daně z emisí CO₂. Uhlíková daň zohledňuje tento nedostatek. Daň by se tak zaměřovala právě na ty znečišťovatele, kteří nespadají do systému EU ETS, naopak by se netýkala subjektů, jejichž zařízení spadá do EU ETS.

Po uvedení důvodu pro zavedení emisní složky uhlíkové daně může být položena otázka vhodnosti sazby pro tuto daň. Na základě návrhu revize Směrnice 2003/96/ES je předpokládána výše emisní složky 20 EUR/t emisí. Důvodová zpráva se však přiklání k výši 15 EUR/t emisí. Kdybychom to porovnali s cenou emisních povolenek v systému EU ETS, nalezneme zde značný rozdíl. Zařízení v systému EU ETS by byla patrně znevýhodněna, neboť cena za produkci jedné tuny emisí je více než trojnásobně vyšší. V rámci snahy k vyrovnání podmínek mezi subjekty spadající a nespádající do systému EU ETS by emisní složka měla přibližně odpovídat tržní ceně emisní povolenky. Tržní cena emisních povolenek se pohybuje okolo 5 až 6 EUR za tunu emisí. Rámcově by tedy emisní složka pro subjekty nespádající do systému EU ETS měla odpovídat této hodnotě, tedy by měla být ve výši cca 5 EUR za tunu emisí CO₂. V případě ponechání zamýšlených 15 či 20 EUR za tunu emisí by v budoucnu mohlo dojít ke značnému znevýhodnění menších producentů, jejichž zařízení nespadá do systému EU ETS. V rámci nevyrovnání podmínek zdanění by mohla být výrazně ovlivněna poptávka jednotlivých zdrojů. Otázkou je, zda by se tržní cena emisních povolenek v budoucnu vyvíjela natolik, aby mohla být uvažována emisní složka ve výši zamýšlených 15 EUR/t či 20 EUR/t emisí pro subjekty mimo EU ETS.

V rámci zkoumání konečné spotřeby energie v daných odvětvích byl pozorován pokles těchto hodnot. Pokles může být způsoben alternativním využitím zdro-

jů k výrobě a spotřebě tepla, či omezení spotřeby celkově. Pozorovaný pokles emisí skleníkových plynů je vázán na Kjótský protokol, ve kterém se země zavázaly ke snížení produkce emisí. Produkce se v průběhu let snižuje, zatímco cíle Kjótského protokolu jsou naplňovány.

V rámci dílčích výpočtů došlo k velkému rozptylu ve výši zdanění, který je způsoben měrnou jednotkou, pro kterou je počítán. GJ spalného tepla není samotnou charakteristikou kvality a ceny paliva. Komodita se stejnou hodnotou spalného tepla tak může mít rozdílnou kvalitu i cenu, která se odrazí na podílu daně. Výsledná sazba daně je také ovlivněna směnným kurzem vyhlášeným ČNB.

Celkový dopad tohoto zdanění se také bude odvíjet od konečné spotřeby daných produktů. Čím větší bude spotřeba jednotlivých produktů, tím větší bude příjem do státního rozpočtu a zároveň, tím větší objem vypuštěných emisí skleníkových plynů do ovzduší. Hodnoty se také mohou výrazně odlišovat od skutečnosti. Vzhledem k očekávanému navýšení emisní složkou a následného navýšení cen jednotlivých komodit by mohlo dojít k předzásobení daných produktů. Očekávaný hospodářský dosah v prvním roce implementace by tak mohl být výrazně nižší.

Systém regulací emisí by měl být nastaven tak, aby nedefinoval tržní prostředí a aby chránil životní prostředí. V rámci zavedení uhlíkové daně by mohlo dojít k závažným zásahům do systému zdanění a také ke změně situace na trhu s energetickými produkty.

Z dlouhodobého hlediska bude mít uhlíková daň pozitivní dopad zejména na životní prostředí. Cílem bylo postihnout všechny znečišťovatele a producenty emisí. V rámci uhlíkové daně by tento cíl byl splněn a emise skleníkových plynů by se měly nadále snižovat. Mezi pozitivní dopady můžeme také zařadit dodatečné příjmy z emisní složky uhlíkové daně, které by mohly být využity na náklady spojené s obsluhou veřejného dluhu.

Na druhou stranu by však mohl nastat problém pro subjekty se zařízeními, která hojně produkují emise skleníkových plynů. Výrazné navýšení daně v rámci zavedení emisní složky by mohlo vést k negativním důsledkům na sociální oblast.

V rámci emisního zdanění také může být kladena otázka, zda by měly být některé energetické zdroje osvobozeny od tohoto zdanění. V rámci cíle Kjótského protokolu a celkovým úsilím snížit produkci emisí by měly být osvobozeny pouze ty zdroje, které jsou *environmental friendly*, neboli zdroje, které při jejich spotřebě neznečišťují ovzduší emisemi. Ostatní zdroje, které nejsou považovány za *environmental friendly* resp. jejich výrobou či spotřebou vypouští emise do ovzduší, by měly být postihnuty ať v rámci systému EU ETS emisními povolenkami, tak emisní složkou uhlíkové daně pro subjekty provozující zařízení nespádající do Evropského systému obchodování s emisními povolenkami.

Zavedení uhlíkové daně tak může být považována jako nástroj, který narovná podmínky pro zařízení spadající či nespádající do systému EU ETS a zároveň v širším měřítku postihne všechny znečišťovatele životního prostředí, jelikož všechny zdroje budou nuceny zaplatit za vyprodukovaný objem emisí oxidu uhličitého.

7 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo na základě analýzy navrhovaného emisního zdanění identifikovat dopady na státní rozpočet. Aby byl hlavní cíl splněn, musely být naplněny dílčí cíle, které byly postupně řešeny v praktické části této práce.

V první části práce byly nastíněny teoretické poznatky na základě rešerše vybraných literárních publikací, které se zabývají daňovou problematikou a problematikou veřejných financí.

V druhé části byly zpočátku zjištěny a porovnány hodnoty konečné spotřeby energií a emisí skleníkových plynů, rozdělené dle jednotlivých sektorů. Na základě zjištěných hodnot byla sledována procentuální změna u obou případů ve sledovaném období a na základě výsledků můžeme říci, že v případě celkového úhrnu vybraných sektorů došlo u konečné spotřeby energií o 22% pokles spotřeby energie. Co se týče produkce emisí skleníkových plynů, došlo k 10% poklesu produkce emisí skleníkových plynů.

Práce dále řešila současné zdanění ekologických daní a následně dopad navýšení emisí složky na cenu komodit dle různých variant. V rámci výpočtů byly hodnoceny dopady na komodity těžkého topného oleje, lehkého topného oleje, zemního plynu, černého uhlí a hnědého uhlí.

Současná sazba těžkého topného oleje byla ve výši 472 Kč/t, sazba lehkého topného oleje byla ve výši 660 Kč/1000 l. Původní sazba zemního plynu byla 30,60 Kč/MWh spalného tepla a sazba černého a hnědého uhlí byla ve výši 8,50 Kč/GJ spalného tepla.

V rámci varianty č. 1 byla zavedena emisní složka ve výši 15 EUR/t emisí CO₂. Hodnoty nových sazeb po zavedení emisní složky se několikrát zvýšili. Sazba těžkého topného oleje nově činí 1746 Kč/t a sazba lehkého topného oleje činí 1782 Kč/1000 l. Nová navrhovaná sazba pro zemní plyn činí 105,60 Kč/MWh spalného tepla. Sazba pro černé uhlí je ve výši 45,60 Kč/GJ spalného tepla a pro hnědé uhlí činí 46,40 Kč/GJ spalného tepla. Emisní složka 15 EUR byla aplikována na průměrné ceny komodit pro zemní plyn, černé a hnědé uhlí. V případě této varianty došlo v průměru o 7,5% nárůst cen všech zmíněných komodit.

Co se týče varianty č. 2, byla uplatněna emisní složka ve výši 20 EUR/t emisí CO₂. Nová sazba pro těžký topný olej činí 2170 Kč/t, pro lehký topný olej 2156 Kč/1000 l. Pro zemní plyn nová sazba činí 212,40 Kč/MWh spalného tepla. Nová sazba pro černé uhlí je ve výši 58,50 Kč/GJ a hnědého uhlí činí 59 Kč/GJ spalného tepla. Oproti původním sazbám ekologických daní došlo k několikanásobnému zvýšení daní. Emisní složka ve výši 20 EUR/t byla implementována na cenu komodit, kde se jejich cena zvýšila v průměru o 12,5 %.

Varianta č. 3 s emisní složkou 5 EUR/t emisí zvýšila novou sazbu těžkého topného oleje na 897 Kč/t a lehkého topného oleje na 1034 Kč/1000 l. Pro zemní plyn činí nová sazba 55,60 Kč/MWh spalného tepla. Sazba pro černé uhlí je ve výši 20,90 Kč/GJ a hnědé uhlí ve výši 21,10 Kč/GJ spalného tepla. Po uvalení emisní složky na průměrné ceny komodit došlo k průměrnému nárůstu cen o 2,5 %.

Mezi nejvýhodnější variantu emisního zdanění můžeme považovat zdanění emisní složkou v případě varianty č. 3 tedy 5 EUR/t oxidu uhličitého, ať už z důvodů vyrovnanosti podmínek se členy systému EU ETS, tak z důvodů zmírnění negativních dopadů v případě využití varianty 20 EUR/t. Dílčí cíle bakalářské práce byly splněny, a proto v dalším kroku byly uvedeny dopady emisního zdanění na státní rozpočet České republiky.

Varianty výše emisních složek byly vztaženy na celkovou spotřebu daných produktů za rok 2013 a vyčísleny dopady tohoto zdanění na státní rozpočet ČR. V rámci varianty č. 1, budou příjmy činit 8,4 mld. Kč a DPH 1,7 mld. Kč. Varianta č. 2, tedy emisní složka ve výši 20 EUR/t přinese do státního rozpočtu přibližně 16,3 mld. Kč s DPH cca ve výši 3,4 mld. Kč. V případě využití varianty č. 3, tedy 5 EUR/t emisí přibude to státního rozpočtu přibližně 3,3 mld. Kč a DPH ve výši přibližně 0,7 mld.

Část příjmu topných olejů tvoří příjem Státního fondu dopravní infrastruktury ve výši 9,1 % z topných olejů. V případě varianty č. 1 tvoří příjem přibližně 94 mil. Kč. Co se týče varianty č. 2, příjem tohoto fondu je výši 115 mil. Kč. Příjem Státního fondu dopravní infrastruktury tvoří v případě varianty č. 3 přibližně 3,3 mil. Kč. Příjem Státního fondu dopravní infrastruktury však není součástí příjmové stránky státního rozpočtu a proto tyto hodnoty nejsou považovány za dodatečný příjem státního rozpočtu.

V rámci provedené analýzy všech tří variant dojde k navýšení daňových příjmů příjmové stránky státního rozpočtu ve výši zmíněných částek s výjimkou příjmu Státního fondu dopravní infrastruktury. Na základě analýzy navrhovaného emisního zdanění byly identifikovány dopady na státní rozpočet České republiky. Cíl bakalářské práce byl tedy splněn. Na základě provedené analýzy můžeme tedy konstatovat, že dopad zavedení emisní složky bude mít pozitivní přínos na příjmovou stránku státního rozpočtu České republiky.

8 Literatura

Knižní zdroje:

- BENEŠ, MARTIN. *Analýza koncepce ekologické daňové reformy: studie*. Praha: A plus, 33, [6] s. ISBN 80-902-5149-8.
- DUŠKOVÁ, JITKA. *Hospodářská politika i: úvodní kurz*. Vyd. 1. V Brně: Mendelova univerzita, 2013, 136s. ISBN 978-80-7375-747-2.
- FUCHS, KAMIL A PAVEL TULEJA. *Makroekonomie*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003, 282 s. ISBN 80-210-3073-9.
- JÍLKOVÁ, JIŘINA. 2003. *Daně, dotace a obchodovatelná povolení – nástroje ochrany ovzduší a klimatu*. Vyd. 1. Praha: IREAS, 156 s. ISBN 80-866-8404-0.
- KUBÁTOVÁ, KVĚTA. *Daňová teorie a politika*. 5., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 275 s. ISBN 978-80-7357-574-8.
- MARKOVÁ, HANA. *Daňové zákony: úplná znění platná k 1. 1. 2015*. Praha: Grada, [1999]-., sv. ISBN 978-80-247-3206-0.
- MEZŘICKÝ, VÁCLAV. 1996. *Základy ekologické politiky*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 156 s. ISBN 80-853-6896-X.
- MEZŘICKÝ, VÁCLAV. 2005. *Environmentální politika a udržitelný rozvoj*. Vyd. 1. Praha: Portál, 207 s. ISBN 80-736-7003-8.
- NEMEŠOVÁ, IVANA A JAN PRETEL. 1998. *Skleníkový efekt a životní prostředí: podstata, rizika, možná řešení a mezinárodní souvislosti*. Praha: Ústav fyziky atmosféry AV ČR, 70 s., [5] s. obr. příl. ISBN 80-721-2046-8.
- NETUŠILOVÁ, PAVLA A TOMÁŠ KŘIVKA. *Ekonomické a právní aspekty environmentálních daní: [odborná monografie]*. Plzeň: Nava, 2013, 162 s. ISBN 978-80-7211-458-0.
- PAVLÁSEK, VLASTIMIL A PAVLÍNA HEJDUKOVÁ. *Veřejné finance a daně v České republice*. Vyd. 1. Plzeň: Nava, 2010, 215 s. ISBN 978-80-7211-360-6.
- PEKOVÁ, JITKA. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 642 s. ISBN 978-80-7357-698-1.
- SOBOTOVIČOVÁ, ŠÁRKA. *Systém zdanění spotřeby v ČR: pro prezenční formu studia*. Vyd. 1. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2012, 107 s. ISBN 978-80-7248-735-6.
- STERNER, THOMAS. 2003. *Policy instruments for environmental and natural resource management*. Vyd. 1. Stockholm, Sweden: Swedish International Development Cooperation Agency, xxii, 504 p. ISBN 18-918-5312-0.
- SVÁTKOVÁ, SLAVOMÍRA. *Spotřební a ekologické daně v České republice: úvodní kurz*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, 300 s. ISBN 978-807-3574-437.

Internetové zdroje:

- CO PŘINÁŠÍ KJÓTSKÝ PROTOKOL? [online]. 2005 [cit. 2015-05-17]. ISSN 1802-9019. Dostupné z: <http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/co-prinasi-kjotsky-protokol>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Spotřeba paliv a energie- 2013*. 2014 [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/spotreba-paliv-a-energie-2013-j4s3kzewuv>
- DATABÁZE EUROSTATU. *Emise skleníkových plynů* [online]. 2015 [cit. 2015-04-26]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=tsdcc100>
- DATABÁZE EUROSTATU. *Konečná spotřeba energie, v členění podle odvětví* [online]. 2015 [cit. 2015-04-26]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=tsdpc320>
- DATABÁZE EUROSTATU. *Konečná spotřeba energie* [online]. 2015 [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h>
- DŮVODOVÁ ZPRÁVA [online]. 2013. [cit. 2015-05-12]. Dostupné také z: <http://goo.gl/oj00bH>
- ENERGOSTAT. *Ceny tepla* [online]. 2012 [cit. 2015-04-26]. Dostupné z: <http://www.energostat.cz/ceny-tepla.html>
- ENERGOSTAT. *Emisní povolenky* [online]. 2012 [cit. 2015-04-26]. Dostupné z: <http://energostat.cz/emisni-povolenky.html>
- ENERGOSTAT. *Plynárenský sektor ČR*. 2012 [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.energostat.cz/plynarenstvi-cr.html>
- EUROPEAN COMMISSION. *Revize směrnice o zdanění energie*. 2011 [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-11-238_cs.htm
- FINANČNÍ PRŮVODCE. *Příjmy osvobozené od daně* [online]. 2015 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/dane/dan-z-prijmu/pruvodce/prijmy-osvobozene-od-dane/>
- MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Informace o státním rozpočtu České republiky* [online]. © 2005-2013 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/prognozy/statni-rozpocet>
- MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Kjótský protokol k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu* [online]. © 2008–2014 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/kjotsky_protokol
- MONITOR. *Přehled státního rozpočtu* [online]. 2014 [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/statni-rozpocet/>
- MSEK. *Bilance primární spotřeby paliv a energie* [online]. 2015 [cit. 2015-05-19]. Dostupné z: <http://partnerstvi-energetiky.msek.cz/inovacni-studie-CZ-1-07-2-4-00-31.0080/7-bilance-primarni-spotreby-paliv-a-energie.html>
- OECD PUBLISHING. *The political economy of environmentally related taxes* [online]. Paris: OECD, c2006, 199 p. [cit. 2015-03-20]. ISBN 92-640-2552-9. Dostupné

- z: http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/environment/the-political-economy-of-environmentally-related-taxes_9789264025530-en#page12
- OFICIÁLNÍ PORTÁL PRO PODNIKÁNÍ A EXPORT. *Státní dotace a programy podpory* [online]. 2014 [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/dotace-a-financovani/statni-dotace-a-programy-podpory/vyzkum-a-vyvoj.html>
- PALÁN, JOSEF. *Uhlíková daň (daň z emisí CO₂) v členských státech EU. 2010*. Dostupné z: <http://invenio.nusl.cz/record/174806?ln=cs>
- VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY: EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI *Strategie Evropa 2020* [online]. (c) 2009-2015 [cit. 2015-04-26]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/strategie-evropa-2020-78695/>
- VECKA, JIŘÍ. *Uhlíková daň má být v Česku už za rok. 2012* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné také z: http://www.allforpower.cz/UserFiles/files/2011/AFP_KOMPLET_05_12-13.pdf
- Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů. 2007*. Dostupné také z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2007/zakon-o-stabilizaci-verejnych-rozpoctu---6826>
- ZIMMERMANNOVÁ, JARMILA A KAREL KORBA. *Komparace zdanění CO₂ v zemích evropské unie. 2010* [online]. Acta Oeconomica Pragnesia [cit. 2015-05-11]. ISSN 0572-3043. Dostupné také z: <http://www.vse.cz/aop/306>
- ZIMMERMANNOVÁ, JARMILA. *Současné a navrhované zdanění emisí CO₂ v zemích Evropské unie v oblasti energetiky. 2013* [online]. Acta Oeconomica Pragnesia [cit. 2015-05-11]. ISSN 0572-3043. Dostupné také z: <http://www.vse.cz/aop/398>

9 Seznam obrázků

- Obr. 1 Výdaje státního rozpočtu v roce 2014 Zdroj:
monitor.statnipokladna.cz, 2014 30**
- Obr. 2 Příjmy státního rozpočtu v roce 2014 Zdroj:
monitor.statnipokladna.cz, 2014 31**

10 Seznam tabulek

Tab. 1	Hodnoty pro výpočet nové sazby emisního zdanění	14
Tab. 2	Konečná spotřeba energie, v členění podle odvětví	33
Tab. 3	Emise skleníkových plynů dle sektorů	34
Tab. 4	Sazba CO₂ složky daně s návrhem 15 €/t CO₂	36
Tab. 5	Stávající stav zdanění vybraných komodit	37
Tab. 6	Dopad zdanění na ceny produktu- sazba 15 €/t CO₂	38
Tab. 7	Sazba CO₂ složky s návrhem 20 €/t CO₂	39
Tab. 8	Současná sazba ekologických daní dle zvolených komodit	40
Tab. 9	Dopad zdanění na ceny produktu- sazba 20 €/t CO₂	40
Tab. 10	Sazba CO₂ složky s návrhem 5 €/t CO₂	41
Tab. 11	Stávající sazba zdanění ekologických daní	42
Tab. 12	Dopad zdanění na ceny produktu- sazba 5 €/t CO₂	42
Tab. 13	Komparace dle sazeb daně	43
Tab. 14	Komparace navýšení ceny komodit	44
Tab. 15	Dopad varianty č. 1 na státní rozpočet ČR	46
Tab. 16	Dopad varianty č. 2 na státní rozpočet ČR	47
Tab. 17	Dopad varianty č. 3 na státní rozpočet ČR	48
Tab. 18	Komparace dopadu emisního zdanění na státní rozpočet při využití varianty č. 1, č. 2 a č. 3	49

11 Seznam použitých zkratk

CO ₂	Oxid uhličitý
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DPH	Daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
EUR, €	euro, označení pro euro
EU ETS	Evropský systém obchodování s emisními povolenkami
GJ	gigajoule, jednotka energie
Kč	Koruna česká
MWh	megawatthodina, jednotka tepelného výkonu
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj